САМОСТІЙНА УКРАЇНА

INDEPENDENT UKRAINE

ОРГАН О. Д. В. У.

1926

Отаман Симон Петлюра в темній вояцькій шинелі на вулиці Києва зо своїми старшинами підготовляють пляни для здушення повстання збольшевізованої московської босячні.

1956

Шікаго | Ню Йорк | Ст. Пол

Рік IX | ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ, 1956 | Ч. 5-6 (92)

Видає; Центральна Управа Організації Державного Відродження України.

Редагує Редакційна Колеґія.

Адреса Редакції і Адміністрації:

INDEPENDENT UKRAINE
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Редакція застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописи на бажання авторів повертаються.

Передруки з «Самостійної України» дозволені тільки за поданням джерела.

Редакція застерігає собі авторське право друкованих в журналі статтей.

Редакція містить теж дискусійні матеріяли, що є висловом думки автора, а не Редакції.

Статті підписані повним іменем авторів є їх особистими думками і вони не конче мусять висловлювати думки Редакції.

Ціна одного примірника в ЗДА і Канаді — 30 центів. В Англії і Австралії — 2 шілінґи. В інших державах рівновартість 30 центів в перечисленні на валюту даної держави по обов'язуючому курсі.

Передплата «Самостійної України» виносить річно:

в ЗДА і Канаді — дол. 3,
в Англії і Австралії — 24 шил.,
в інших державах рівновартість дол. 3 в перечисленні на валюту даної держави.

Independent Ukraine

Published monthly by the Organization for the Rebirth of Ukraine

Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Edited by the Editorial Board

Subscription in the United States and Canada $3.00 per year.

ЗМІСТ

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік IX | ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ, 1956 | Ч. 5-6 (92)

СИМОН ПЕТЛЮРА

(1926 — 1956)

«Українські мечі перекуються на рала тільки тоді, коли гасло — Незалежна Українська Держава — перетвориться в дійсність і забезпечить отому ралові можливість зужиткувати рідну плодючу землю з її несчисленними багатствами не для потреб третього або другого з половиною чи якого іншого інтернаціоналу, а для устаткування і зміцнення власного державного добра і збагачення рідного народу.

Отже: не забуваймо про меч; учімося міцніше тримати його в руках, а одночасно дбаймо про підживлення нацією моральних елементів її буття — творчої любови до Батьківщини, сторожкости до ворога та помсти за кривди заподіяні ними, — у симбіозі яких знайдемо і вірний шлях до звільнення і програму для будівництва!»

***

(Симон Петлюра в статті в річницю Державности.)

Дня 26 травня 1926 року згинув у столиці Франції в Парижі останній Голова Української Держави й Головний Отаман Української Армії СИМОН ПЕТЛЮРА. Згинув від московської кулі вбитий скрито на вулиці большевицьким агентом Шварцбартом. Стріли вимірені в груди Головного Отамана були вимірені проти тої Ідеї, яку Він репрезентував і тої Справи, за яку боровся. Він згинув за велику й святу справу Української Державности.

Пролитою кровю освятив Своє ім'я і високий уряд, який занимав. Своєю смертю перейшов Він у ряди національних героїв. Це Голова Української Держави віддав за Неї Своє життя.

Його міт і легенда ще досі живе на широких просторах України і ще досі має реальну силу, небезпечну ворогам України. Ця легенда «Батька Петлюри» це легенда і міт дальшої визвольної боротьби проти московського ярма й безмежна туга українських мас за волею, за своїм Вождем, своїм порядком і своєю владою.

Ця легенда є одним із чинників сучасної визвольної боротьби, а ім'я Симона Петлюри є одним із наших прапорів під якими ідемо твердим і кривавим шляхом боротьби на зустріч майбутньому!

Мало було людей в історії, котрі здобули собі таку велику популярність серед народніх мас, як С. Петлюра. Він став ще за життя мітичною легендарною постаттю в котрій зосередилася вся туга, всі бажання і вся сила українських степів і українського чорнозему. В постаті Петлюри, Головного Отамана відродженого козацького війська й батька народу, знайшла в той час своє втілення українська народня стихія.

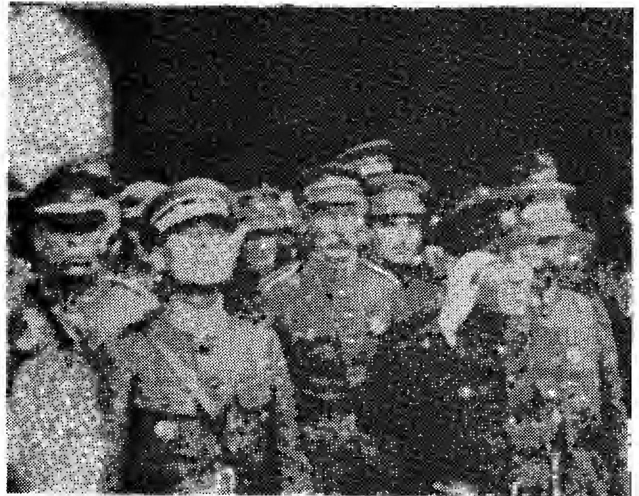

Отаман Симон Петлюра із своїми старшинами виходять із св. Софії по Богослуженні з нагоди прогнання большевиків із Києва в січні 1918 р.

Зрадницьке повстання зболшевізованої московської міської босячні в Києві, яке Він сам здусив із горсткою вірних козаків, наступ червоної орди на Україну й геройський чин Крутів вилічили скоро все, що в нас ще було здорового, від усяких мрій про братерство, інтернаціонал, федерації й автономії. В огні й крові боротьби горстки козацтва на вулицях Києва з московською босячнею й геройського чину українського юнацтва під Крутами наступило велике відродження всіх здорових сил народу.

На їх чолі станув тепер Петлюра. Це вже не той Петлюра з перших місяців революції, соціяліст і миролюбець. Це став новий Петлюра, організатор і творець української армії, незломний Вожд збройної боротьби за державну незалежність України.

У довгій кількалітній тяжкій боротьбі веденій проти червоних московських орд, потім білих і проти польсько-поміщицького самозванчого гетьмана

(докінчення на стор 3.)

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

«Але не всі поволі догнивали, —
Лишалася ще молодь вогняна,
Світили їй, так зблизька, ідеали,
І снилась їй країна чарівна.

Що їм були і хмари, й дні похмурі,
Ворожий гнів і дикий сміх . . .
Назустріч вітру, грому, бурі
Були відкриті груди їх.

І спіла думка їх, з життям зливались мрії —
Ввижалась перемога їм . . .
Співали дзвони їм то Юра, то Софії,
Гремів гармат майовий грім.

Старих покинули: «Не вірите — вмірайте,
Ми ж віримо, ми прагнем боротьби. . .
Моліться, плачте і благайте,
Нових панів відшукуйте, раби . . .

А ми ішли і знову йдем без . . . зброї:
В серцях її кують нам ковалі!
Не родяться, а творяться герої
В боях за волю рідної землі.

Ти нас веди, досвідчений вояче,
Ми віримо, ми коримось тобі . . .
Тепер не ми, а ворог наш заплаче
І прокляне останній бій.»

(О. Олесь — уривок із Терновий Вінок)

**
*

Тихо — сумовито схиляються дві берези над самотньою могилою в Роттердамі . . . І наче перешіптуються ледве чутним пошумом своїх листків про подвиг та про всежертву овіяного ними на вічний сон Вождя України — Євгена Коновальця . . .

Прогомоніла вже давно перша, велика й невмолима жорстока війна. І була вже після неї друга, ще більш невмолимо жорстока війна.

ще більш невмолима своєю жорстокістю і всеруйнуючим шаліннєм. Та проте пам'ять про Вождя, що його злочинна рука поклала у передвчасну могилу нелюдсько пошматованим трупом на чужій землі — живуча і животворна сьогодні ще завжди з силою того, всежертвою благословенного життя, що не вмирає для людей і для світу ніколи . . .

Плакала за ним і плаче вся Україна, як за Морозенком, як за Нечаєм, як за розстріляним ворогами Богуном. І свята їй його могила, так само самотньо смуткуюча в далечі широкого, суворого, ворожого світу, як і невідома могила Мазепи, Орлика, чи Кальнишевського на далекій півночі . . .

Але може в роковинну ніч Мотовилівки прилітають з України духи впавших воїнів з рядів його війська, армії Січових Стрільців Євгена Коновальця, зброєтворця з Білої Церкви і їх незрушного Вождя. Прилітають на його могилу і під тихі пошуми вартуючих берез свою тугу невимовну споминами розважають . . .

Чи так, душі святі, Герої незабуті? Чи споминами невмирущими споминаєте його? . . .

Згадуєте славний бій на горі Маківці, де він молодим хорунжим цісарської армії в московський полон попав, а опісля в Царицині, в таборі полонених, як організатор українських частин трудився і з ним ураз з Романом Сушком в Дубівці, перші ряди Української Армії створив? Тямите ще, як ті перші вояки Коновальця співали: «Нам поможе святий Юр і Пречиста Мати . . .», зворушуючи вразливу душу свого організатора до сліз? Бо це в нього, в того залізного командира Коновальця було таке чудне й одноразове; залізна воля і серце, чутке на найтоншу красу, на все, що гарне і зворушливе. А далі Київ і Біла Церква, Організація і створення еліти армії — Коновальцевих Стрільців, що їх

ОЛЕГ КАНДИБА ОЛЬЖИЧ

**
*

Дванадцять літ кривавилась земля
і сціпеніла, ствердла на каміння.
І застелило спалені поля
непокориме покоління.
До перс закляклих просячи тепла,
тулили марно немовлята лиця.
Проте їм чорне лоно віддала
доба жорстока, як вовчиця.
Тепер дощі холодні і вітри,
кудлаті хмарн, каламутні ріки.
Але ростуть у присмерку нори
брати суворі велнкі.

(О. Ольжич)

У другій половині місяця травня 1944 року, був німецьким гестапом у Львові заарештований на Личакові д-р Олег Кандиба, заступник Голови Проводу Українських Націоналістів. Зі Львова перевезено його до концентраційного табору в Саксенгавзені і там під кінець першої половини червня того ж року його в звірський спосіб закатовано.

Легендою вже овіяні життя й смерть незабутнього Олега, націоналіста, поета, науковця. Велич Ольжича випливає з його поєднання слова й дії. Всі ті, що знали Ольжича особисто і з ним співпрацювали, підкреслюють, що Ольжич мало говорив, але сказане всеціло переводив у життя.

Коли прийшло рішення, щоб Ольжич закінчивши студії перебрав культурно-освітній реферат ПУН — він це зробив без найменших вагань, без нарікань, що йому переривають можливість удосконалюватися в його любимій археології.

Коли з'являється нове рішення — найменші вагання не мають місця. Ольжич перебирає керівництво Карпатською Україною. Йому стає ясно, що оце наступає можливість розгорнення фронту Української Національної Революції в усю ширінь. Ольжич поринає усім своїм єством у працю, яка за його переконання найбільше потрібна Україні. Олега всюди повно. Він вчить, наказує, організує, переконує, поїть ідеєю своє довкілля й немає нікого хто не піддався б тихому але впертому голосові й сталевому блискові очей. Олег це повна, ціла й творча людина, що вміє сам горіти й уміє палити вогнем обов'язку й посвяти других.

Апотезою праці Ольжича для Організації є останній його період: керівництво дією ОУН у Києві, а згодом і усією дією ОУН на Землях. Він знов кидається з питомим тільки йому завзяттям у вир праці й небезпек. Тут, як і на Карпатській Україні, він знаходить спільну мову з українськими масами й працю з ними ставить за основу всієї своєї дії. Тільки завдяки його крицевій волі й непохитності постає організаційна мережа по всій Україні. Його девізом є: «Захочеш — і будеш». На стійці і з таким підходом до життя українського бойовика застає квітень 1944, арешт, тортури й знущання. По-через мури кацету до нас долітають його останні слова: «Перекажіть... Катували . . . Вмираю . . . Але не зрадив!...

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

вороги боялися, мов шейтанів боєвища, а свої називали «святими людьми»? . . . Де, коли в історії народів була така одноразова суттю свого геройства армія, як вояцтво, створене волею і наказами полк. Коновальця??

А ще далі? Від 1918 р. до 1921 р.? Яка ж тут суміш зваги, хоробрости і несхитности останніх одчайдушних зусиль! А творець бригад УВО, рядів ОУН та українських «легіонів смерти» в боротьбі проти польських пацифікаторів?

Це для здеправованої передвоєнним ліризмом, хиткої, м'якої та непевної української душі просто страшний своїм динамізмом крутіж змагань, поривів і кривавих пожертв . . . Пожертв, всеодно потрібних необхідно і всеодно киданих на боєвища нерівної, жорстокої, безпощадної боротьби в ім'я найвищого наказу, найвищого ідеалу -- Батьківщини.

СИМОН ПЕТЛЮРА

(продовження з стор. 1.)

Скоропадського й знову проти червоних і білих і всяких інших вирогів, що цілими лавами й ордами заливали Україну, Він виявив великі здібності, безмежне завзяття й посвяту та виріс до висоти Символу Ідеї збройної боротьби за Самостійність України так серед ворогів, як і серед українських мас. Його ім'я стало прапором боротьби за волю.

Сьогодні Симон Петлюра це для нас Великий Син Українського Народу, горячий патріот, виразник і любимець нораднього стихії, Голова Української Держави, що впав на становищі вбитий ворожою кулею, і насамперед Головний Отаман української геройської армії — Символ і Прапор збройної боротьби за державну незалежність України.

Ю. Бойко

ДИВЛЯЧИСЬ БЕЗ ІЛЮЗІЙ

Десять років тому західній світ був катастрафічно обезброєний перед лицем большевізму — розуміється, в духовому відношенні. У таборі переможців над Ценральною Віссю не існувало сил хоча б у якійсь мірі не то ворожих, а просто критичних і перейнятих застереженням до східніх союзників. Коли були на Заході окремі люди і групи цього критичного наставлення, то вони тонули серед хвиль загальної психози подиву перед большевізмом, серед опінії, що ідеалізують сталінську імперію. Братання вояків переможних армій совєтів і західніх аль'янтів стихійно виявлялось і не розгорнулося лише тому, що комуністична партія злякалася такого тісного єднання з «буржуазною» стихією і боронила духової пружности своїх мілітарних сил. Я не потребую розводитися над тим, що означала масова репатріяція на «родіну», ґвалтовно переводжена большевиками за найактивнішої співдії аль'янтів. Ця репатріяція розкривала широчінь совєтського втручання у життя західньої гемісфери, перенасиченої симпатіями до комунізму. Комуністичні сили тотально втрутилися в життя Заходу, маючи своїх людей в урядах, поліційному апараті, розвідці, в таємних військових ляборнторіях, в церкві, серед інтелектуалів, науковців і письменників, у апараті профспілок. Вони могутньо опановували пресу, мали на свойому боці значні маси в комуністичних партіях цілого ряду країн. Це був особливий і ще дотепер в історії людства не бачений момент, коли світ простерся пасивною жертвою, приготованою до офіри. І коли катастрофи не сталося, то насамперед тому, що динамічна московська сила важко виснажена щойно закінченою війною, мала на відзисканих і новоздобутих теренах такий хаос, що не могла й думати про продовження наступу на цей раз уже проти своїх вчорашніх союзників. Комуністичні ж сили самого Заходу не могли виявити великої динаміки, бо й самі були заражені духом пацифізму, духом того світу, у відношенні до якого хотіли бути антагоністами. Наївність західніх політиків, Рузвелта й Бернса, Черчіла і де Ґоля та інших була величезна. Пригадую, один із чільних англійських політиків десь у 1947-8 рр. висловився, що якби аль'янти в період зближення з большевиками знали їх імперіялістичну природу так, як пізнали незабаром, історія знайшла б зовсім інше річище свого розвитку. Це наївне, але й багатозначуче признання. Державними потугами керували люди, несвідомі катастрофічности становища, і їхня несвідомість була історично обумовлена, була наслідком політичної сліпоти західнього світу, який дуже довгий час не студіював відносин на европейському Сході, жив ілюзіями, створеними спецами від східньої проблематики — росіянами. А до того західній світ ще й не стримів бачити те, що не відповідало його вигідності. Пересічний український інтелектуал-еміґрант краще розумів політичні тенденції розвитку, аніж багато проміненттних політиків, від дії яких залежала доля багатьох мільйонів людей.

І я мабуть не зроблю перебільшення, коли стверджу, що в першому моменті по війні найбільшою антибольшевицькою й антимосковською динамічною «потугою» були українські сили, які не складали ні зброї (УПА), ні не відтягали слова протесту (еміґрація). Квантитативна слабість цих сил була лише демонстрацією безнадійности стану. Але з погляду історичного ця наявність українського опору в найчорніший час є пророчистим доказом особливої місії українства у відродженні світу, цю особливу ролю українства повинні усвідомити собі політики.

Протягом десятьох років картина загального стану в західньому світі змінилася на краще, але не змінилася доосновно, і, здається, немає внутрішніх підстав для доосновної зміни.

Розмах совєтських аґресивних плянів скоро привів західніх політиків і значну частину західнього суспільства до свідомости про конечність боронити стан посідання. Наслідки цього загально відомі. Не станемо їх характеризувати, лише перерахуємо їх. Боротьба проти комуністичної інфільтрації у державному апараті, в армії, у професійних спілках, дала відчутно позитивні наслідки, хоч і далі в різній мірі в різних країнах ці ділянки залишаються під загрозою з боку законспірованого ворога. Гірше з різними ділянками духового життя. Бо можна технічно усунути апологетів комунізму з різних становищ у культурному житті, що почасти й робиться, головно в ЗДА, але не можна спинити комуністичних духових впливів, коли незадовільною, інертною є сама духова творчість антикомуністичного світу, коли думка несміливо тримається уривків старих понять, «традицій» і вартостей, неспроможна ці вартості розвивати й робити їх святощами для кожного. Церква спромоглася зробити багато, особливо католицька. Вона є наймічнішим антикомуністичним бастіоном у західньому світі.

Однак, боротьба проти большевізму, захоплюючи широке поле духових змагань, концентрується і напружується саме в площині чисто політичній, тобто у сфері невластивій для діяльности церкви. Значення церкви передусім у консерватизмі, у збереженні ще наявних духових чеснот. Не можна сподіватися від церкви хрестового походу, який мав би духово-мирські цілі, а не церковно-релігійні.

Духово-філософський розвиток західнього світу в останньому десятилітті не підніс ні одної нової великої ідеї, яка б могла бути суґестивною, промовляла б до глибини інтелекту і чуття сучасної людини. Найбільше модна філософія екзистенціялізму має в собі наголоси на суб'єктивізмі, перейнята песимізмом.

Повоєнне десятиліття показує, що могутня хвиля пацифізму, що розлилася по останній війні, не вщухає, отже, пацифізм не був лише виразом воєнної втоми, він перетворився в певну принципову наставу для широких кіл громадянства в багатьох країнах. Дух Ремаркового «На заході без змін» витає над нинішнім Окциндентом ще більше, аніж перед останньою війною. В Америці ще найскоріше мають зрозуміння до невідхильности воєнних перспектив. Науково-статистичне дослідження громадської думки дало важливі докази цього. Однак, це є скоріше масове переконання в неминучості війни, але зовсім не бажання воєнної розв'язки світового конфлікту. Не можна пускати з ока, що Айзенговер здобув популярність у виборах саме своєю обіцянкою закінчити війну в Кореї. В більшості інших країн антивоєнна настава є потужною, у відношенні до деяких країн на випадок війни трудно було б надіятися на мужню поставу, на готовістть нести воєнні жертви і свідомо кріпити запілля.

Соціяльне життя у багатьох країнах зазнало значних реформ, чимало зроблено в напрямку поліпшення соціяльного забезпечення робітництва. Сьогодні в Европі й Америці немає країни, де можлива була б соціяльна революція в дусі тих, що відбувалися в кінці 18 і на протязі 19 століть. Однак, соціяльна несправедливість у формах економічних, правних, звичаєвих, залишається далі бичем суспільности. Вже немає робітників і безробітних, що страждали б від голоду, але контраст між великою розкішшю й елементарно забезпеченим життям робітника є в багатьох обширах земної кулі, і це підтримує тугу за соціяльною справедливістю, дає ґрунт для ідеалізації совєтського устрою, на який робітничі маси дивляться крізь призму совєтської пропаганди, не маючи змоги пізнати облудність її. Тому, хоч масовість комуністичних партій в ряді країн зменшилася (в деяких збільшилася), то все таки комуністичні партії є могутніми п'ятими колонами, і мало є даних на те, щоб дотеперішними методами демоліберальної політики їх можна дуже послабити. В комуністичних партіях виробилися міцні чисельні кадри, відданої комунізмові бюрократії.

Колоніяльна проблема ще й сьогодні обтяжує західній світ. Західні держави здали ряд позицій перед національно-визвольними рухами народів Азії й Африки, однак в силу своїх економічних інтересів відступають лише там, де наслідком ударів з національно-визвольними рухами доходять до переконання про неможливість утримати ту чи іншу країну в покорі. Як ця рана кровоточить ще й зараз, видно на прикладі відносин у Франції з своїми північно-африканськими колоніями. Важно відзначити, що коли чисто соціяльні рухи загубили динамічність і революція на зразок паризької комуни тепер є немислима, то національні революційні рухи виявляють значну експресію. В цьому їх особливе значення з погляду історичної перспективи. Покищо вони стають подекуди знаряддям російського комунізму (Китай, Північний В'єтнам), але мають об'єктивні підстави і для того, щоб стати третьою силою, спрямованою проти всякого імперіялізму, так капіталістичного, як і большевицького.

Минуле десятиліття було добою дальшого поширення територіяльних засягів большевізму. Позбувшися лише терену Югославії, комуністичний бльок «освоїв» терен Китаю, північного Індокитаю, Тибету. Війна в Кореї виявила багато загрозливих для вільного світу симптомів: тоді як Москва мала змогу лише посередньо, інструкторами й технікою, допомагати північній Кореї, переклавши тягар допомоги на Китай, ЗДА мусіли самі стати центральною силою у воєнному змагові. Солідарність Об'єднаних Націй виявилася мінімальною щодо вкладу своїх зусиль у воєнні потреби, і більшість партнерів були для ЗДА гальмом у розгортанні воєнних операцій згідно з напрямком політичної доцільности, бойовий дух військ ОН не був високий, техніка ЗДА не виявила особливих переваг над совєтською, для ЗДА виникла загроза вгрузнути у війну, зв'язавши свої сили на периферійному відтинку і даючи змогу Москві вільно діяти на інших, тоді як союзники ЗДА готові були вийти зі спільного фронту. Великою загрозою постали невтралістичні тенденції (Індія). Досвід Кореї показав азійським народам, з якою легкістю ігноруються національно-визвольні інтереси гаслами «визволення». Домагання Сігмона Рі довести до успішного кінця війну не дали ніяких наслідків. Війна принесла корейцям колосальні жертви й залишила їх у стані безперспективности. Велика допомога на відбудову не може компензувати цієї безперспективности й моральної шкоди. Ще більше

легковаження виявляється до національно-китайських інтересів на прикладі Формози, яку враховано майже виключно як ланку в оборонній системі, тоді коли значні націоналістичні військові кадри в умовах масового незадоволення в Китаї комуністичним порядкуванням, могли б, за допомогою великих потуг або, принаймні, без їх перешкоди виявити ширші спроби активізації до національних антикомуністичних сил в Азії є великою перестогою для всіх тих, хто надіється на політику визволення з боку Заходу. Захід не може зважитися на допомогу визволенню навіть там, де він бачить дивізії й армії поневолених, готові до витривалого бою проти комунізму, як у Кореї і на Формозі. Політика визволення далі намічених проєктів не пішла, і психологічна війна є найдальшим кроком у цій політиці визволення. Про обмеженість її ідейних обріїв і шкідливість політичних настанов, якими ігнорується національно-державні інтереси поневолених Москвою народів, зайво говорити, настільки вони є очевидними. Радіо «Визволення» ні в якій мірі не є засобом боротьби за визволення поневолених народів. Роля цього радіо — бути страшаком супроти большевиків, тим засобом, який змушував би большевиків іти на поступки західньому світові, розуміється не в інтересах поневолених народів, отже той хто пішов на працю в радіо «Освобождение» нічого для визволення свого поневоленого народу не робить. Сумно, що за цим стоять українські чинники, які цілком втратили політичну перспективу і відчуття реальности.

Розпоряджаючи все ще більшими сирівцями й економічними ресурсами, вільний світ проте не висунув могутніх, сконсолідованих і непримиренних сил у відношенні до російсько-большевицького Сходу, і характер духових відносин не заповідає народження якоїсь великої організованої сили, перейнятої великим психічним током непримиренної боротьби й об'єднаної єдиним міцно зшитим пляном. Західній світ має в собі ще багато сил для опору і навіть може часткових наступів, але було б великою і небезпечною ілюзією припускати, що західній світ багато зробить у справі визволення народів, які знаходяться в межах просторів колишньої російської імперії.

— —

Перейдімо тепер до аналізи внутрішнього стану в СССР. Щоб мати бодай приблизно вірну картину того стану треба відмовитися не лише від совєтського офіційного насвітлення т. зв. «щасливого життя», але також і від уяви «пекла», яку створила еміграційна фантазія, що для своїх висновків користується лише уривковими відомостями, які доповнює власними вигадками у згоді зо своєю ментальністю.

Перемога большевиків у війні склалася наслідком багатьох факторів, що серед них головними були: 1) упертість москалів у боротьбі проти Німеччини, патріотичне сприйняття ними війни, як «вітчизняної». 2) наявність виробленого в передвоєнних десятиліттях широкого прошарку відданої режимові партійно-поліційної бюрократії переважно з москалів, але і із великим допливом русифікованого елементу з усіх інших націй СССР. 3) Наявність великої військово-матеріяльної підтримки від західніх альянтів. р) Глибока помилковість національної політики Гітлера у відношенні до підбитих народів, особливо на окупованих просторах СССР. В перемозі над Німеччиною тільки один фактор — партійно-поліційна бюрократія — був створений зусиллям самого режиму. Перемога могла дати лише обмежені моральні здобутки для Москви всередині країни, і перші катастрофальні поразки, разом із причинами, що їх породили, не цілком затьмарювалися у свідомості переможців, а важкі руїни нагадували повсякчас про це.

Перед російським народом партія розплатилася, визнаючи його «найпершим» серед рівних, бо це ж завдяки росіянам перемога бодай у якійсь мірі могла вважатися ділом органічним.

У повоєнній Московщині, дійсно, трудно шукати якихось моментів опозиції до режиму, в усякім разі ця опозиція не існує в масах. Історично-тоталітарна свідомість москаля не дає ґрунту для такої масово-народньої, хоч би й захованої опозиції. Москаль чує себе дійсно колективним, аперсональним, стадним господарем країни всередині, він захоплений зрослою міжнародньою могутністю держави, він задоволений з комуністичної системи мислення, управління й господарювання і вірить, що комунізм святкуватиме світову перемогу. Коли не існує опозиції в російському народі, то все таки вона є наявною у верхніх прошарках військово-партійно-урядової бюрократії, але ця опозиція не випливає з якихось відмінних світоглядових засад, вона не піддає під ревізію комуністичних основ, навпаки під гаслом повернення до нібито порушених принципів ленінізму намагається творити новий варіянт комуністичної ідеології, Тим то, якби сталося так, що ця опозиція перемогла, виник би новий варіянт тоталітарно-комуністично - імперіялістичного російського режиму. Не можна також сподіватися на більшу активність та перебільшувати силу цієї опозиції. Після смерти Сталіна ситуація ускладнилася боротьбою клік. Можливості цієї боротьби ще лишаються дуже неясними, одною із малоймовірних можливостей є, що кліки в боротьбі змушені будуть та знайдуть можливість втягнути широкі кола панівної бюрократії і розгорнути боротьбу в одверте зударення великих сил внутрі держави.

Коли цей шлях бюрократичної революції, що могла б відкрити можливості вияву придушеним національним силам, є малоймовірний, то зате започаткувалися вияви палацових переворотів, коли наступає усунення одного вельможі іншим із рівночасними автоматичними змінами в різних ланках державної бюрократії. Утримання при житті системи комунізму потребувало опертя на цілість російського народу, духовим традиціям і потребам якого комунізм відповідає. Воєнна завірюха активізувала опір неросійських національностей так протягом війни, як і в перших повоєнних роках, що виявилося подекуди у формах активного збройного спротиву. (Західня Україна, Литва, Кавказ), а здебільшого у різних формах пасивного саботажу, і це, своєю чергою, закріпило орієнтацію комуністичної верхівки на російський народ. Випробування у перших повоєнних роках показало, що біологічних, організаційних та інтелектуальних сил росіян не вистачає на те, щоб здійснювати намічені імперіялістично-комуністичні завдання. Внутрішня ситуація складалася так, що середньо-азійські народи стали політично в потенції більше небезпечними з огляду на комуністичний Китай з його ідеєю визволення Азії для азійців. Тюрські народності Кавказу залишилися небезпечними з огляду на їх стихійний націоналізм, особливо загрозливий у зв'язку з їхньою територіяльною близькістю до Туреччини. Все це разом змусило большевиків, русифікуючи Україну і Білорусь, водночас відроджувати антинаукову теорію триєдиної Руси і застосувати тактику протеґування «єдинокровних» народностей — української і білоруської, — як знаряддя для здійснення своїх широкосяглих політичних цілей передусім в СССР, а також і назовні. Мовна і культурно-духова русифікація українського народу поєднується із задоволенням його престижевих аспірацій, які мають стояти на другому місці після російських, та з рівночасними формальними поступками на користь УРСР. Заселення Казахстану українцями, білорусами й москалями має, крім господарських завдань, політичні — поставити слов'янську греблю колись можливій експанзії Китаю. Переселення гуцулів із Карпат на Кавказ заповнює ту пустку яка виникла після виселення звідти гірських племен. Цим ніби закріплюється етнографічно за Україною північний Кавказ (українську школу серед нових поселенців зберігається). Переселення українських рибалок у Крим ніби закріплює етнографічно Крим за Україною, після приєднання його до УРСР. Без спеціяльних студій годі встановити, чи такі демографічні зміни діють на шкоду Україні, розпорошуючи її населення і творячи їй нових ворогів, чи на користь, здобуваючи Україні нові етнографічні обшари.

Труднощі в поневоленні неросійських націй залишають для Москви й сьогодні найбільшими внутрішніми труднощами. Хоч у подоланні національних сил, у русифікаційних процесах і в нищенні національно-відпорних елементів Москва осягнула значних успіхів, національно-етнографічні масиви видобувають стихійно з себе такі форми психічного спротиву, об які розбиваються багато московських плянових, нівеляційних заходів. Національний гніт в СССР ґрунтовно замаскований ідеологією й гаслами «братерства націй». Національні інтереси не заперечуються у прямій формі, навпаки, пропагандивно наголошуються в тезах про «розцвіт соціялістичних націй».

Однак, інтереси «національного розвитку» трактуються як підпорядковані ідеї «інтернаціонального братерства». На цій основі все національно-супротивне російщині оголошується «буржуазно-націоналістичним», є під забороною, нищиться і замовчується. Русифікація в мові, літературі, історії, мистецтві, в системі освіти тощо виправдується потребою наголосити нерозривне братерство народів у сучасному та вияснити історичне коріння цього братерства.

Суцільні етнографічні масиви руйнуються шляхом протеґування переселень в цілях, мовляв, соціялістичного будівництва. Підсоветський українець в масі на східній Україні вже десятки років не має доступу до правдивої історії України, до багатьох творів української класики, десятками років не чує національно-патріотичної пісні, плямомірно стоїть під тиском московської національноатріотичної вихови, ці явища з великою силою переносяться і на Західню Україну. Фактом є, що ці явища убивають національну свідомість і національно духову своєрідність у масах.

Фактом є наявність психічного опору в цьому. Опір ґрунтується на незавмерлих духових і культурних традиціях, на усних переказах про минуле, на використанні поодиноких книжок, що збереглися з давнини, на спогадах про дію націоналістичного підпілля років останньої війни, на враженнях від недавньої ще боротьби УПА. Не останню ролю у відсічі русифікації відограє інертність етнографічного масизму там, де він більш-менш суцільний. Значним стимулом національного самоусвідомлення є служба в советській армії на теренах сателітних країн. Інший, відмінний світ психології, культури, ворожнеча до Москви, збуджують у вояка думки про своє національне «я». Ненависть до москалів, як настрій, існує скрізь, питання лише в тому, наскільки широко цей настрій розлитий в народі. На Східній Україні, де ворожнеча до москалів перед війною була сильно приглушена, тепер вона, без сумніву зросла. На Західній Україні вона є повсюдно, лише позбавлена зовнішньої імпульсивности.

Тоталітарна система життя закриває обрії, не дає

змоги бачити розмірів національного гніту в усій повноті; в усвідомленні суспільних явищ людина залишена у виднокола, яке візично схоплює її зір, дають їй матеріял для критичного усвідомлення дійсности, тоді як проти цього критицизму думки ненастанно й повсюдно діє пропаганда через державні радіоголосники, пресу, кіно, збори, наукові виклади, школу, вишколи, церкву, художню й наукову літературу, партію, комсомол, профспілку тощо. В таких обставинах індивідуальний критицизм розчавлюється. І коли багато людей спромагаються зберегти себе від сугестій пропаґанди, то не можна спускати з ока, що мільйони усе піддаються їй і піддаватимуться доти, доки визвольна боротьба не закипить явно і доки не виникне більш-менш значна організована антимосковська пропаґанда. Процеси активного національного самоусвідомлення можливі найбільше у прошарку висококваліфікованої інтеліґенції і бюрократії, яка має можливість ширше пізнавати дійсність. Особи з цих прошарків, силою власної ініціятиви, силою власного духового зусилля, мають змогу проривати потужну систему масового оброблення суспільної опінії. Їхня критична думка, в обличчі політичної безперспективности, є їхнім внутрішнім світом, подекуди спільним надбанням невеличких гуртків особистих друзі, які взаємно собі довіряють.

Наявність цього національно-опозиційного елементу є річчю потенційно небезпечною для Москви, яка зокрема на Україні відчуває це як серйозну небезпеку на майбутнє. Не слід перебільшувати опозиційних можливостей і в цій верстві совєтської бюрократії й інтеліґенції в поневолених націях. Кожний, хто пробивав собі дорогу до цієї провідної верстви, є проціджений крізь партійні критерії льояльности, високий матеріяльний рівень життя цього прошарку також змушує забувати про загально-національний інтерес. Однак серед цієї верстви постійно є люди, яких боляче дотикає московське господарювання, які бачать обмеженість своїх можливостей в національних рямках, які розуміють макіявелізм національної політики Москви. Їхня постава на провідних постах, раз-у-раз приводить до виявів «національних ухилів», особливо в різних ділянках культурного життя. Почуття власної слабости й роз'єднаности зусиль не дає їм змоги зрадикалізувати свій опір совєтській системі, і вони не протиставляються їй, а лише відхиляються від неї.

Найбільшими осередками революційних сил є в СССР концентраційні табори. Багатомільйоновий склад їх, зведення докупи людей різних національностей з різними і часто багатим політичним досвідом, наявність значного числа інтелектуалів і людей рішучих, організаторів різних ділянок життя, робить з концентраційних таборів революційні кузні, а значення цих таборів для господарського життя країни змушує Москву забезпечувати цій найдешевшій робочій силі економічний мінімум для існування. Після воркутського страйку перед органами совєтської безпеки на ввесь зріст постає завдання ослабити революційні можливості концентраційних таборів. Чи спроможна совєтська держава осягнути в цьому напрямку значних результатів, покаже майбутнє.

Силою Москви є духова слабість Заходу. Ідеями комунізму Москва ще може здобувчо діяти у вільному світі, але ці ідеї всередині країни вже від довшого часу є у стані дефензиви. І це насамперед тому, що існує внутрішня криза большевицько-комуністичного світогляду. Комуністична революція на терені російської імперії починалася в певності, що протягом небагатьох років їй уляже весь світ, тому вона мала велику когорту фанатиків. Цей фанатизм себе вже вичерпує. А це для того, хто знає російську ментальність, багато говорить. Це значить, що фанатизм у Московщині може відродитися як супротивна комунізмові, нова духово-тоталітарна течія, може початися якесь нове «біснування» в границях тої психологічної скалі, яку накреслив Достоєвський. Орієнтація на російський націоналізм, що почалася десь коло 1935-го року і розгорнулася під час війни, показує, як сильно висякає той струмінь російської комуністичної ідеології, якої гаслом був, принаймні у сфері раціонального, послідовний інтернаціоналізм. Зміна постави до церкви знаменувала дальшу проріху, відкривала не дверцята, а браму для світоглядових виявів іншого не матеріяльного типу.

І хоч большевики тепер хотіли б толерувати лише релігійний обряд, ведучи боротьбу проти основ релігійного світогляду, все таки вони вже заплуталися в суперечностях, зломили свою послідовність постави до церкви і стихія вже невідхильно ломить їхні настанови. Боротьбу з ідеалізмом доводиться їм провадити після війни і в царині філософській, нові досліди в галузі атомової енергії показують совєтським філософам невистачальність праці «Матеріялізм і емпіроікритицизм» Леніна. Починається ревізія світоглядових основ, яку режим в силі стримувати лише поліційними методами, лише штучно плекаючи параліж думки.

Проте ще й тепер є чимало людей, які не за страх, а за совість, обстоюють комуністичну ідею в її сьогоднішній інтерпретації. Ще появляються літературні твори, витримані в дусі сучасних партійних настанов, твори, яким не бракує в більшій чи меншій мірі літературної досконалости та щирого захисту нинішньої системи. Це треба сказати головно про московську літературу, але такого роду

речі трапляються раз-у-раз і в національних літературах. І це є термометром для вимірення температури настроїв у провідних прошарках. Термометр показує, що розклад верхівки ще далеко не дійшов тої стадії, коли ту верхівку було б легко валити. Але наявність процесу розкладу безсумнівна.

Післявоєнну відбудову народнього господарства в СССР у великій мірі вдалося завершити, в багатьох галузях господарчого будівництва поступити наперед у порівнанні з довоєнними часами. Це стосується найперше військової та важкої промисловости. Відбудова й розбудова в грандіозних маштабах стала можливою передусім завдяки надмірній експлуатації робітничої сили, завдяки середньоевропейських сателітних країн. Разом з наочними результатами відбудови бачимо й наявність хронічної господарської кризи, обумовленої широким удержавленням усіх засобів виробництва. Відсутність свободи для приватної господарської ініціятиви та надмірний державний визиск робочої сили є причинами цієї кризи, яку не можна усунути, не ламаючи самих основ нинішнього державного і господарського устрою.

Наслідком затяжної кризи є занепад цілого ряду галузей сільськогосподарської продукції. В господарчій діяльності визиск робочої сили натрапляє на апатію робітника. Держава намагається боротися із апатією через систему диференційованої оплати, але допомагає це лише частинно, бо постійно тисне прес збільшуваного визиску через підтягання до стахановців. Увага держави зосереджена на боротьбі з господарським саботажем.

Проте часи голодувань і важких бідувань вже, здається, минули. І в цих умовах важкої експлуатації якась кількість робітників і селян здобувається на предмети стандартизованого люксусу (нпр., авто).

Проте придбати добрий святковий одяг західньоевропейської вартости — річ доступна далеко не скрізь і річ дуже дорога, для багатьох непосильна. Коли таким є внутрішній стан СССР, та на багато складнішою є ситуація в сателітних країнах і в Китаї. Т. зв. соціялістична перебудова Китаю призвела до значних господарчих труднощів, до голоду, наслідком чого СССР змушений накачувати Китай своїми запасами харчів. Провідництво китайської комуністичної партії лише відносно узгіднює свої завдання з Москвою і завжди залишається небезпека розриву, який істотно змінив би співвідношення світових сил і відбився б на внутрішньому становищі в СССР. Співпраця з Китаєм є центральна проблема політики Москви, в розв'язанні цієї проблеми полягають або широкі можливості наступу на азійський, а тим самим і на західній світ або велике заламання совєтської потуги.

В сателітних европейських країнах Москва виплекала широкі прошарки національної комуністичної бюрократії й міцно тримає в руках владу над цими прошарками, навчена досвідом з Тіто. Однак морально-політична відданість цієї бюрократії новому ладові не є висока, про що свідчать часті втечі на Захід. Тоталітарна система виховання і пропаганди дає свої перші плоди, породжуючи серед молоді деякий відсоток людей, відданих режимові «народніх демократій». Найбільш політично небезпечні елементи вміщено в концентраційні табори та проте сателітні країни являють для Москви поле великих труднощів. Зниження матеріяльного рівня життя, наступ на приватну господарчу ініціятиву, знищення свободи слова і думки, викликають в широких масах населення ворожість до нової системи, що так яскраво вибухнула в червневих подіях 1953-го року в Східній Німеччині, почасти в Чехії і Мадярщині та Польщі. Наявність усіх згаданих труднощів у совєтській гемісфері не дає змоги Москві ставати на шлях воєнної експанзії проти західнього світу. Однак ці труднощі не настільки великі, щоб цілком полонити собою турботи Кремля, який центр ваги переносить на розклад запілля західнього світу, грає на його суперечностях, тероризує свідомість пацифістичного фелістера і старається виграти на часі, щоб дати раду з внутрішніми революційними й опозиційними силами та скріпити далі свій воєнний потенціял. Схоплюючи стан в цілому, було б передчасно твердити, що на терені східнього бльоку існує революційна ситуація. Особливо невірно це у відношенні до властивих теренів СССР. Той, хто кидає сьогодні фразу «революція гряде» — той творить шкідливу ілюзію, яка більше відповідають суб'єктивному бажанню еміграції, як дійсності. Натомість треба відзначити той безперечний факт, що передумови до назрівання революційної ситуації є, **вони є куди більшими, аніж у дійсності передвоєнній.**

IV. ВЗУН стверджує, що боротьба українського народу в усіх її формах і відгалуженнях являється головним чинником визвольної політики Організації Українських Націоналістів.

ПОБУТ ІНЖ. О. БОЙДУНИКА В ЗДА

В минулому, між двома світовими війнами, на запрошення Центральної Управи ОДВУ приїжджали до ЗДА представники Проводу Українських Націоналістів. Організація Українських Націоналістів, як авангард боротьби українського народу за самостійну й соборну українську державу, старалася як мога тісніше держати зв'язок із широкими верствами української спільноти, щоб із першої руки інформувати їх про стан визвольної боротьби й про усіхи та недоліки української політики, вимагаючи помочі визвольним змаганням нашого народу.

Друга світова війна перервала той живий контакт. І аж по закінченні її та нормалізації відносин, Організація Державного Відродження України старається відновити той духовий зв'язок. І так 1952 року приїхав до ЗДА інж. Осип Бойдуник, чільний член ПУН і чільний член УНРади та обїхав із своїми інформативними докладами всі більші осередки української еміграції. Минулого року Центральна Управа ОДВУ вдруге запросила інж. О. Бойдуника до ЗДА, щоб він як член ПУН і недавній голова УНРади, поінформував широкий загал про сучасний стан визвольної політики. На протязі трьох місяців інж. О. Бойдуник обїхав усі більші скупчення української еміграції почавши зо сходу Америки від Ню Йорку, Філядельфії, Нюварку, Балтімору через Сиракюзи, Рачестер, Бофало, Клівленд, Дітройт, Шікаго, Денвер аж до Лос Енджелес, Каліфорнія над Тихим океаном. Успішна поїздка інж. О. Бойдуника вже закінчена в ЗДА і він тепер якраз обїжджає українські громади в сусідній Канаді. Треба підчеркнути, що було велике зацікавлення доповіддями інж. О. Бойдуника, на що вказує велика чисельність учасників і то всюди з участю представників усіх політичних партій та угрупувань та що вони стояли на високу рівні і на кожний запит була ясна й обоснована відповідь. Хоч і загорілі прихильники трьох партій (УРДП, УНДО та УСП) старалися на всякі можливі способи обороняти позиції своїх партійників, то їм це ніяк не вдалося. Інж. Осип Бойдуник доказав, що зговорення Паризького Бльоку з російським центром деяких партій, в яких від українців брали участь інж. Созонтів і проф. Феденко, а дальше протиконституційна ратифікація цього договору якраз тими трьома партіями в УНРаді всупереч спротивові ОУН і УНДС, стали причиною уступлення з посту голови УНРади інж. О. Бойдуника й керівника зовнішніх справ у Виконному Органі інж. Д. Андрієвського. УНРада не може під тиском Американського Комітету іти на співпрацю з москалями й творити один політичний центр, бо тим зведено б змагання українського народу за привернення державної суверенности до внутрішньої справи Москви чи опозиції лише до теперішнього режиму. Українці не можуть зійти з позицій визвольної політики, бо ми є державна нація, яка 22-го січня 1918 р. проголосила державну самостійність, а тому до всіх справ мусимо підходити по державницьки. Щоб український нарід міг успішно вести визвольну боротьбу то повинна наступити консолідація усіх національних сил із одним центром, найкраще на базі УНРади, щоб берегти надбання предків і традиції УНР, але теперішне поступовання тих трьох партій в УНРаді й їхня помилкова політика не відповідають вимогам української визвольної політики й тому вони мусять направити помилку й завернути на правильні позиції. Другою вимогою часу це звернення всіх зусиль на переконування світу про справедливі домагання українського народу та про загрозу московського комунізму західньому світові, як також потребу розчленування СССР і привернення суверенности поневоленим народам Совєтського Союзу й його сателітам. А тому «непередрішенство» Американського Комітету є шкідливе не лише для акцій поневолених народів, але шкодить самій Америці, бо демобілізує якраз найкращих союзників ЗДА, якими є в першу міру поневолені Москвою народи.

По закінченні поїздки інж. О. Бойдуника по ЗДА відбулося пленарне засідання Центральної Управи ОДВУ в Ню Йорку на яке запрошено й Головні Управи УЗХ та МУН. На ньому інж. Осип Бойдуник зложив свій докладний звіт і свої висновки із спостережень в зустрічі з членством ОДВУ, УЗХ і МУН в часі відвідин місцевостей в ЗДА з доповідями. Відвідав він досить місцевостей, щоб зорієнтуватись про ситуацію в терені, але за короткий час побуту в поодиноких місцевостях і за багато різних справ, а навіть проблем, щоб можна йому основно і без помилок видати дефінітивну оцінку організаційного й ділового стану поодиноких клітин. Тимбільше, що час можна було використати лише вечірний, бо днями люди були заняті працею, що є собою самозрозуміле. Всеж таки, в загальному беручи, можна оцінити, що стан не є найгірший, але й далеко незадовільний. Покращання є можливе й необхідне при включенні більше людей до праці й їх активізації. А такі люди в терені є, лише їх треба належно зорганізувати й зактивізувати.

Якщоб вдалося усунути недоліки й причини та наладнати працю, ОДВУ, УЗХ і МУН, при сьогоднішньому укладі сил в українстві та ситуація, яка тепер витворилася й існує в українстві на різних відтинках життя, зокрема політичному, та вияв і ролю в тому націоналістичного Руху на чолі з ПУН і ОУН, то як сказано, ОДВУ, УЗХ і МУН могли б стати стрижнем і хребтом у житті українців і українства в ЗДА. До того ми мусимо зміряти докладаючи всіх заходів і зусиль, включаючи всі наші сили до праці. Розуміється, що то нелегка справа усунути всі ті недоліки й їхні причини, тимбільше в наших умовинах на цьому терені, де кожний працює лише з почуття національно-громадського обов'язку у вільні хвилини від заробітньої праці на прожиття своє й своїх родин. Це ми мусимо мати на увазі при розгляді й розв'язці тих кардинальних питань усуванні недоліків і їхніх причин та ладнанні дальшої праці й виконуванні завдань кожного зокрема й всіх разом. Але недоліки й їх причини таки мусять бути усунені, а завдання й праця мусять бути виконувані, бо життя не може й несміє завмирати. Ті обставини вимагають потрібного й подрібного розподілу праці й завдань так, щоб тягар тих завдань спочивав не на особах чи гурті осіб, лише щоб його несли й виконували якнайбільше людей, щоб не сказати всі.

Підходячи до розгляду й розв'язки тих складних питань, ми мусимо як вихідну позицію, усвідомити всім нам, тобто організаціям, спільні завдання на тому терені. Завданням всіх трьох організацій, тобто ОДВУ, УЗХ і МУН, є спільні в тому, що:

а) вони мають вдержати українську національну спільноту в її духово-культурній окремішності, а рівночасно з тим дати свій вклад в духово-культурну ділянку ЗДА,

б) виконуючи чесно й совісно свої обов'язки супроти ЗДА, якої вони є громадянами і в якій їхні організації є інкорпоровані, користати зо свободи цеї країни, в рямках дозволених законом, допомагати свойому національно-матірному пневі морально, політично й матеріяльно в його визвольних змаганнях, щоб він міг висвободитися й жити господарем на своїй землі так, як американській нарід живе на своїй землі,

в) усвідомлювати своє окруження в українській проблематиці й відділовувати та здобувати те окруження для українського народу й його визвольних змагань.

Поза тими спільними завданнями, кожна з тих організацій має й свої окремі завдання, а саме завданням УЗХ є;

1) бути горнилом, де виховується українська жінка-мати, яка спільно з церквою й школою виховує дитину й кладе основи характеру й любови свого народу почавши від колискових пісень,

2) вести харитативно-допомогову акцію для потребуючих українців, а в першу чергу для своїх найближчих по ідеї й організації, байдуже, де вони находяться,

3) відділовувати між чужинним жіноцтвом у напрямі української справи,

4) занимати становище й відділовувати на внутрішню й зовнішню політику в дусі, яка відповідає його ідеольогії.

Завданням МУН є:

1) виховувати своїх членів, доріст чи юнацтво й дорослу молодь у напрямі світоглядовому й підготовляти дозріваючу молодь до тих важних і відповідальних завдань, які їх чекають в дозрілому віці, як громадян, байдуже на якому посту,

2) відділовувати через своїх членів на чужинну молодь і здобувати її для української справи, щоб коли ця чужинна молодь доросте чи дозріє і стане на чолових постах свого народу, вона була ознайомлена з українською проблемою й допомагала українському народові в його визвольних змаганнях,

3) доросла молодь повинна також занимати становище до внутрішньо- і зовнішньо-політичних проблем і явищ.

Завданням ОДВУ є:

1) закріплювати здобутки УЗХ і МУН і кермувати цілістю суспільно-громадського життя стаючи його хребтом і стрижнем, на всіх його ділянках і галузях,

2) допомогати українському народові морально, політично й матеріяльно в його визвольних змаганнях, творюючи до того відповідні інституції,

3) відділовувати на чужинців в дусі вимог визвольних змагань українського народу,

4) занимати становище і відділовувати на українську внутрішню й зовнішню політику в дусі вимог національно-державної рації диктованої ідеєю, яку визнає ОДВУ.

Маючи може й не вичерпно визначені спільні й поодинокі завдання, ми згідно з ними мусимо опрацювати й плян праці для реалізації тих завдань, а в слід за тим усувати й ті недоліки, які виявляються при реалізації тих завдань й плянів. І з тим ми підходимо й до питання, які заходи поробити, щоб усунути сьогоднішні недоліки й їх причини, які виявились впродовж попередньої діяльності.

Щоб усунути згадані недоліки й їх причини необхідно доложити всіх заходів, щоб усі члени, нові й старі, включилися в працю ОДВУ, УЗХ і МУН, кожний по свойому призначенні, статі, чи віку. На найближчих з'їздах ОДВУ, УЗХ і МУН накреслити точні завдання, щоб на їх основі опрацювати по-

дрібні пляни праці, а як можливо то й накинути спосіб і метод реалізації в клітинах, бо це улегчило б управам клітин у виготовленні й переведенні плянів. Мусить бути частіший живий організаційний зв'язок і контроля з Централі, бо це є пружина до активности й гамулець в недоречностях, які деколи в праці виявляються. Наладнанням організаційної й ділової справи заінтересувало б членство й воно інтересувалось би більше суспільним життям і не байдужіло б до нього. Коли сьогодні загал байдужіє то до деякої міри вина в тому й та, що організації не проявляють належної діяльности й громадяни не бачать потреби й користи належати до організації, чи бути в ній активним чи жертвенним. Накреслення завдань та опрацьовання плянів праці виявить потребу заанґажувати більшої скількості людей для реалізації тих завдань і плянів, а тимсамим дасть їм нагоду виявити себе й заспокоїти амбіції, або виявить їх нездібність і тоді вони не зможуть мати претенсій і претексту супернячати й вносити заколот у ряди організації. Вдержування членства розкиненого по цілому розлогому терені ЗДА в зімкнености, наснажування його до активности й праці і т. д. можна в допомогу всім референтам лише через періодичний орган, в якому читач-член найшов би відомості, як працюють інші відділи, чим вони занимаються й т. д. Таким органом не може бути дотеперішний журнал «Самостійна Україна», коли він буде дальше появлятися з опізненням кількох місяців і з відомостями й справами неактуальними. Той журнал не то, що не наснажує нікого до активності й праці, але навпаки деморалізує й демобілізує тим, що появляється неперіодично.

У зв'язку з тим виринає питання друкарні в Шікаго, де друкується «Самостійна Україна». Вважаю за потрібне тут відмітити й те, що друкарня в Шікаго куплена хоч із найкращими інтенціями й вірі, то все ж таки непродумано й без найелементарнішої калькуляції. Кустарність у підході до купівлі тої друкарні позначена й у тому, що куплено машину до друкування, якої тепер уже ніхто не вживає. Не йнакше мається й справа зі закупленим тоді лінотипом. Отже й машина до друкування й лінотип закуплені д-ром Т. Лапичаком є нечинні. Чинний є лише новозакуплений лінотип і вертикальна машина. Цю кустарність поглиблює ще й те, що в друкарні працюють люди виключно у вільний від заробіткової праці час, з почуття громадського обов'язку, що треба з признанням відмітити й признати. Спізнювання появи, чи друку журналу «Самостійна Україна» дирекція пояснює тим, що мусить давати першенство друку стороннім замовленням, щоб мати засоби на сплачування біжучих видатків і боргів та браком матеріялу до журналу.

Дальше інж. О. Бойдуник аналізує подрібно кожну місцевість, з її добрими й слабими сторонами й яких заходів треба вживати, щоб поліпшити стан та зазначує, що головними недомаганнями всіх клітин це брак чітко окреслених завдань й плянів праці, які повинні бути реалізовані, чим держалося б членство й притягано б нових. В тих плянах праці мусять бути в першу чергу назначені членські сходини бодай раз у місяць, на яких будуть читані відповідні до завдань, доповіді на теми з культури, історії, ґеоґрафії, визвольних змагань і т. д. яких дається відчувати брак. Дальше мусять бути частіші, може й періодичні відвидини місцевих клітин членами Централь, щоб члени Централь своїми авторитетами впливали на активність і постановку справи в терені й на місцях.

Заторкнув він також різні справи, що йому доводилось зустрічати в терені, як кумуляцію Визвольного Фонду, як допомогу друкарні, «Українському Слову» й Націоналістичному Видавництву в Парижі, як допомогу Незалежній Асоціяції Українських Науковців, як допомнгу нашим членам при виданні їхніх праць друком, як більшу координацію й видавання «бюлетеню» всіх суспільно-громадських сестринних організацій, як допомогу УЗХ членам і симпатикам за океаном, як усунення недоладностей у Представництві ЗУАДК у Мюнхені й інших країнах в Европі. Закінчуючи свій огляд і висновки інж. О. Бойдуник ще раз підчеркує, що ми мусимо розглянути й розв'язати всі ті питання й проблеми не залишаючи жодних недоговорень і сумнівів, та чітко накреслити завдання й плян праці, бо від того у великій мірі, щоб не сказати вирішно, буде залежати праця й успіх наших організацій у терені. І від того буде залежати чи ми зуміємо скапіталізувати наші позиції й чи станемо першорядним чинником у житті еміґрації в ЗДА.

По звіті відбулася дискусія й по уточненні всіх спірних проблем винесено цілий ряд рішень.

Організація Державного Відродження України, Український Золотий Хрест і Молоді Українські Націоналісти повинні бути вдячні Проводові Українських Націоналістів за вислання інж. Осипа Бойдуника за океан, а ми всі є йому вдячні за його прекрасну доповідь і ще кращі відповіді на питання в час віч, за відбуття цілого ряду сходин із членством ОДВУ, УЗХ і МУН та цілої плеяди розмов із поодинокими членами наших організацій, чи наших симпатиків і за всі його поради й вказівки. Він в дійсності вложив багато труду й зусиль у наш терен, щоб його оживити й скріпити. За це хай він прийме нашу скромну подяку бодай оцею дорогою.

В. Р.

Я. Гайвас

ПЕРЕД КРИЗОЮ

Патріотизм є без сумніву одною з найпозитивніших і найбільше творчих вартостей колективів і одиниць. Є це та стала величина, що не лише творить тривкий ґрунт під всякі починання, але многократно спотужнює сили одиниці й народів. Але не про це хочемо говорити. Це бо давно відома й очевидна правда. А тут хочемо сказати пару слів про надужиття патріотизму та про наслідки, які з цього виплисти можуть. Про наслідки, шкідливі наслідки патріотичних фраз, коли ними затулюємо правду перед своїми очима й коли людей та події бачимо не такими, якими вони в дійсності є, а такими, які вкладаються врямки наших псевдопатріотичних міркувань. Хочемо говорити про це тому, що саме серед нас часто, аж за часто цей гріх поповнюваний.

Хто ближче приглянеться до наших поглядів і реакцій на події, то побачить, що ми властиво з малими винятками бачимо все в двох кольорах: білому й чорному. Все, що наше, нам близьке, або нам вигідне — біле, все, що чуже, нам вороже, далеке, невигідне — чорне. А далі: все, що відповідає нашим прагненням — це факти, а все, що не вкладається в них — це вигадка, брехня, тощо. В так «упорядкованому» світі нам легко жити. Але тільки до часу. Доти, доки життя настирливими ударами таки не змусить нас глянути на нього широкоотвореними очима й побачити те, що є, що діється, а не те, що нам мріється.

Головним нашим ворогом, головною перешкодою для реалізації наших прагнень є большевики, червоний Кремль. Силою того факту всі події зв'язані з ними в осередку наших заінтересувань. Але всупереч вимогам всякої боротьби, які кажуть в першу чергу пізнати ворога як найкраще, ми підходимо до всіх подій зв'язаних з большевизмом згідно нашого кліше, представленого в горі. Всі дані й твердження про зусилля большевиків розбудувати й зміцнити країни, опановані ними, ми збуваємо іронічним усміхом. Що — відбудували большевики Дніпрогес? Та це ж пропаганда. А навіть коли б так, то що цей Дніпрогес варта, кому він потрібний? Це ж марна витрата грошей і людського труду. Каховські споруди? Кожному відомо, що це миляна банька. А впрочім це вигадано большевиками тільки на те, щоб у разі потреби боронитися при їх помочі, заливши величезні простори водою. Нові залізнодорожні магістралі в Сибірі? Це все на папері, та ще й до того на сторінках відомої з «правдомовності» большевицької «Правди». Побудова нових осередків тяжкого промислу, машинобудівельних ґіґантів? Та ми знаємо, що це є. Це продукція шрубок без ґвинту, частин до машин, що не складаються, а самі будови такі, що починають валитися ще заки їх викінчити. Зате, коли хтось з нас, начитавшися над міру большевицьких газет і їх самокритик, вигадає теорію про затяжну господарську кризу під большевиками, то ми всі, як нетлі на світло налітаємо на цю теорію. І кожен додає щось від себе. Так що після короткого часу це вже не криза, а початок кінця, остаточне заломання, розвал большевизму. Ніхто не потрудився, або може не має ніхто відваги, приглянутися й провірити факти, вивчити опінії чужинців, поінформованих і компетентних в тих справах, а зразу таки в унісон з усіма вирішує: кінець їм і годі. І то чим більший патріот, тим цей кінець бачить у скоршому часі.

А коли мине якийсь час і вони, большевики, не розвалюються, тоді мовчанка. Коли нагло перед нашими очима появляться численні й незаперечні докази большевицької промислово-господарської й технічної потуги, ми не знаходимо відповіді, або далі пхаємо голову в пісок і далі потішаємо себе райдужними надіями. Так нам диктує наш «патріотизм».

Для пластичнішої картини возьмім ще декілька прикладів з іншого боку. Подав якийсь німецький поворотець сенсаційну вістку про існування розгалуженої по концтраках СССР протибольшевицької організації ИДЛ (Істінне Дєло Леніна), чи як там, і з місця ніхто в те не сумнівається. Так воно і є. Всі про це пишуть, захоплюються тим, коментують, аналізують «позиції» тої геройчної протибольшевицької сили, будують на тому свої політичні гороскопи на майбутнє та свої пляни. Подасть Шолмер, автор інтересної книги про большевицькі табори й тюрми, у світ твердження про існування на терені СССР загального революційного центру, що кермує визвольною боротьбою на терені цілої країни — і знов нова хвиля рожевих надій, а наші советознавці знов дістали добрий матеріял для своїх вчених комбінацій. То знов появиться якийсь німецький поворотець і оповість, як його возили тисячі кілометрів зі Сибіру до Львова, щоб розпізнати тіло сл. п. Генерала Шухевича-Чупринки і для нас це безспірний факт, довкруги якого повстають цілі в'язанки «автентичних» подій і ситуацій. Треба, щоб нам почали отвиратися очі. Щойно по місяцях, або роках люди бачать, що вигадки про ТМЛ ніхто ніде не повторяє, а воно само саме ніде не проявило, не дало нічим про себе знати. Отже треба це все записати на конто плянованої кимсь для чогось, або просто зродженої жало-

бою сенсаційности вигадки. Таке саме станеться по якомусь часі зі Шольмерівським Центром. Залишиться з нього тільки згадка і то у людей з доброю пам'яттю. А тим, що повірили у везення німця тисячі кілометрів до Львова для зідентифікування тіла Командира стане нагло ясно: та ж у Львові сотні людей, які знали його довгі роки і між тими людьми напевно трапилися перебіжчики до большевиків, які без труду могли перевести ідентифікацію на місці. І знов або видумка для простої сенсації, або з якоїсь нам невідомої причини. Значить, ми залишаємося «виківаними».

Не йнакше мається справа з нашими оцінками подій на міжнародньому терені. Три роки тому перед виборами Президента в ЗДА тодішній кандидат, ген. Айзенгавер твердо обстоював у своїх публічних виступах політику «визволення». І ми всі захоплено слухали, вірили й чекали на її реалізацію. І дочекалися женевської зустрічі «чотирьох великих» минулого літа. Зустріч ця суперечила нашим сподіванням. Значить: вона не матиме ніяких наслідків. А власне може й краще, що вона відбулася, бо «світ ще раз, лишній раз переконався, що з большевиками можна говорити тільки зброєю». Поїхали совєтські близнята Булґанін і Хрущов в країни південної Азії і ми рішили: невдалий і осмішуючий їх пропагандивний рейд. Відвідали ці самі сталінські сироти Англію і ми з вдоволенням повторили за частиною західньої преси: фіяско. І так на кожному кроці. А коли після женевської зустрічі почалася безконечна черга відвідин і прогульок до Совєтів і навпаки, коли большевики приспішено почали втискатися на міжнародні ринки, коли їх щораз більше почало появлятися в Західньому світі — нам не стало коментарів, а радше, не стало сили реально оцінити ті факти. Ми мовчанкою, або лайкою, обходимо, що південноазійські країни віддалюються в міжнародній політиці від Заходу й зближаються до большевицького блоку, нам випадає з поля зору, що зразу після побуту Б + Х в Британії почалися розмови про дальше розгорнення торговлі з большевиками, почалися дальші скреслювання з «листи стратегічних товарів», що їх не можна було доставляти большевикам- що самі Англія, Франція й ЗДА відмовилися від свого договору з 1950. р., яким вони перебрали на себе рішення в справах Близького сходу та передали ці справи на вимогу большевиків Раді Безпеки ОН, де «товариш» Соболєв, чи Кузнєцов, чи інший мають своє важке слово й у крайньому випадку «нєт».

Коли такі факти тільки спорадичні, то ми всетаки можемо собі таки раду. Коли їх стає за багато і не можна їх недобачити, чи відхнутися від них, тоді ми розкладаємо руки й починаємо нарікати на різні країни Заходу, на цілий Захід, на всіх, тільки не на себе. Не на себе, яким не стало політичного реалізму, щоб побачити, що діється й куди події розвиваються, не на себе, що заколисували себе успокоюючими снами, а ще гірше свої пляни й свою дію приміряли не до дійсності, але до своїх мрій. І то ми всі без винятку. Не диво старим нашим політичним групам, що відживаються і їхнім діячам. Але такі самі гріхи поповнював теж революційний табір, значить люди, що повинні відзначатися революційним реалізмом, що повинні вміти баитчи й оцінювати життя, що повинні бачити ясніше шляхи в близьке майбутнє, бо збираються його формувати на взір своїх прагнень.

Наслідки того всього очевидні. Всі наші осередки на чолі з УНРадою замоталися в різні дрібні справи й внутрішні конфлікти й стоять неприготовані, безрадні перед таким розвиттком подій. Що робить і як думає на далі вести свою політику УГВР, бандерівці, що думає і як буде далі вести нашу визвольну справу УНРада? Оце питання, що на них немає річевих відповідей і ще довго їх не буде.

І тому не диво, що в такій, витвореній нами й нашими ілюзіями ситуації перед нами появляються примари поважної кризи серед нашої політичної еміґрації. З поза дрібних спорів не видно ні спільних прагнень, ні великих цілей, політичну концепцію заступає агітка й тріскотливі, або надуті фрази, стрімголов паде активність, маси щораз більше відтягаються від участі в різних політичних виступах, паде жертвенність — єдина здорова база нашої еміграційної господарки.

Як запобігти цьому — ми теж безрадні. Ми бо забули, що загал, годований надіями без ґрунту наражений є на зневіру, ми не приготовили себе і його на протилежні нашим прагненням вітри. Не зробили цього ні наші політичні групи, ні громадські організації, ні преса. І тому ми опинилися безборонними в обличчі наступаючої кризи.

Але який же вихід і чи взагалі вихід є? Очевидна річ, що вихід є. Ясне, що большевики сильні, що сьогодні СССР не одинока «країна соціялізму», а окружена захисним обручем таких самих соціялістичних країн, але все ж таки большевики не такі сильні, якби це випливало з уступок Заходу перед ними. І большевики мають свої слабі місця, що скорше, чи пізніше доведуть їх до загибелі. Але в боротьбі з ними треба річево оцінити ці їхні переваги й слабості, треба не боятися їхньої сили, але протиставитися їй, а не тільки заперечувати. Треба мужньої аналізи фактів, холодного розгляду положення, нової оцінки сил власних і ворожих та відважних висновків з цього. Цього вимагає від нас українська справа, а головно сучасне складне по-

Василь Косаренко-Косаревич

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО

Моєю статтею під заголовков «Українські інформатори в ЗДА і їх критики в «Самостійній Україні» ч. 9 (89) відкрита була дискусія на заторкнені проблеми щодо історичної дійсности на Сході Европи й її відзеркалювання та інтерпретації істориками. У тому ж самому числі оприлюднене слово п. Б. Боцюркова під заголовком «Відповідь П-у Косаренкові - Косаревичу». Авторові статті чи доповіді, що ними відкрилась дискусія, прислуговує право заключного слова. Користаючись цим правом, я старатимуся зробити його коротким і обмеженим до здебільшого засадничих питань у дискусійному спорі, цікавих для кожного читача.

У всякій справжній академічній дискусії дискутанти мають не спускати з очей ось які засадничі передумови: Перемагають у ній не голосніші голоси, не сильніші п'ястуки, не покликуванняся на ліпших авторітетів або на власні вражливі сентименти, а виключно більша сила і переконливість аргументів опертих на ліпших доказах джерельними матеріялами або наявною очевидністю. Наука і знання є лиш тоді справжнім і правдивим, коли вони є об'зктивним вислідом дослідів, що їх провідною зіркою є ПРАВДА щодо дотичного предмету чи дії чи особистости, народу чи держави, а не будьяка бажана доцільність, бо в останньому випадкові вони переміняються в політику, якою без мла всі росіяномітичні і совєтомітичні лжевчення москалів і їх симпатиків чи наподобників. Невмираюча живучість і свіжість науки і знання зумовлена якраз тим, що вони є в тоці постійного і ніколи невгаваючого процесу перевірювання їх правдивости на підставі будьякого нового результату дотичних дослідів або нової нахідки як добавочного свідка. Джерельними матеріялами для модерного історика є не тільки збережені літописи (аннали) чи інші писання з минувших часів, але й останні результати дослідів у таких дисциплінах як нпр. палеонтологія, антропологія, лінгвістика, психологія, соціологія, теологія, економіка... Інакше наука і знання аналогічно до стоячої води затухли би, інакше неможливий був би ніякий поступ від часів Пітагораса, Геродота, Арістотеля, Птоломея тощо. Це — взагалі. Зокрема ж щодо історії Сходу Европи, так для нас українців преважливим питанням «ПРАВДИ» однозначної з користю для них, і «НЕправди» однозначної з користю для московських окупантів-гнобителів і тому ворогів.

На повижчому тлі короткі репліки щодо п'яти точок у «Відповіді» і завваг до меморіялу:

1. Вся відповідь потверджує зміст переданої мені його попередньої критики.

2. Устійнення факту, що термін «Київська Держава» створили «ад гок» пізніші московсько-російські-німецькі історики на те, щоб видавалась правдоподібнішою їх свавільна теза про одність і тяглість Руси-Росії від р. 862 аж до теперішности, в лоні якої тільки столиці пересувались з Києва до Москви і Петерсбурга, творячи таким способом «Київську та Московську Русь», перейменовану царем Петром І. на «Російську Імперію», що його вперше уприлюднив Валентін Гітерманн в своїй тритомовій «Історії Росії» німецькою мовою в Ціріху 1944, а Гамбузрі 1949., не могло бути відомо напр. Грушевському й іншим названим українським ученим. Уживання терміну «Київська Держава після пізнання цього факту, як і того, що це на виключну користь москалів і їх російського єдинонеділимства засобом утотожнювання себе як Русскіх із нашими предками Русинами, ба навіть повищення себе як потомків колоніяльних Русскіх (людей) на Великоросів і старшого брата, а деклясовання наших панівних предків Русинів на Малоросів і молодшого брата, це не тільки є вибранням «чортівської частини» в сентенції старинних Римлянів, але й потурання користи ворогові а шкідливости для власного народу.

Щодо значення «Руськая Земля» зайвий спір, бо це є звичне означування землі (терра) під чиїмсь пануванням й його власности упродовж цілого середньовіччя. У німців це зберіглось і досі в терміні «Райхслянд» і «Дойчлянд», отже і в «Русслянд» або «Енглянд» і т. п. Руськая Земля — це була територія опанована Русинами в рямках їх імперії під назвою Русь. Звернення чужинців до Руси як держави-імперії ніколи не звучали «До Руської Землі» а тільки до Руси чи її Великого Київського

ложення в краю. Вони вимагають від нас добре запляновано̀ї й розрахованої боротьби, смілих маневрів, рішучого протиставлення створюваним большевиками фактам, а не примітивного заперечування їх, твердоти й безстрашного погляду в очі всякій хочби найприкрішій дійсності, а не рожевих але тільки уявних мальовил.

А коли буде це, тоді нам не страшні хвилеві большевицькі тріюмфи, ні недотепність західніх політиків — їх теж з часом заступлять інші ліпші люди, — ні наша переминаюча криза.

Князя в тодішніх формах «Ргос» в грецькій мові, «Рутенія» в латинській, або «Руцція» а пізніше «Ройсен» в німецькій.

Утотожнювати значення і поняття «Руськая Земля» з політично-національною назвою «Русь» — це уможливлювати московським, російським і советським «Русскім» уважати себе не тільки панівним у ній, але навіть «старшим братом», бо ж говориться про «Руськую Землю» а не про землю «Русинів».

3. До «чортівської частини» і шкідливости для правди, а тим самим і для Українців належить оборона фальшивої Норманської теорії про походження назви Русь і її первісних носіїв після того, як зальцбурзька плита своїм написом потвердила правильність Літопису Самійла Величка щодо заклику гетьмана до козаків перед боєм із чисельнішим польським ворогом «пригадати собі своїх славних предків Русів, що в 5 столітті під проводом свойого короля Одонацера перемогли 600.000 тисячну армію Римлянів і 14 років панували в Римі, столиці світу». Зрештою і сам Грушевський назвав цю теорію «прокрустовим ліжком» в історіографії Сходу Европи. Перший перекладач арабських писань про Слов'янів на московську мову, А. Гаркавий, (1870), варував перед оперованням нормалістичними категоріями. А німецький славіст Й. Марквардт (1903) вказав на те, що зіслов'янщення фінського слова «Руотсі» змогло би дати в найліпшому випадкові «Ручь» але ніколи «Русь», поминаючи вже те, що залишилась би нерозв'язаною справа з грецькою назвою «Ргос». А в тім розв'язка цього питання аж як наявна: Німецькі купці в Реґенсбурзі, що торгували з Русею, тоді по-німецькі «Руцція», називались там «Руццарії» або «Руццінарії». Руські купці в Києві, що торгували з Грецією назвались там «Гречниками», а аналогічно звали Фіни тих шведських купців, що торгували з Русею і переходили через фінську територію «Руотсі» в дусі їх власної мови.

4. Я залишаю самим читачам подумати над тим, чи могла існувати в часі існування Руси Русинів із Києвом як столицею, отже перед роком 1240, «московська ґрупа» (племен), коли незаперечним фактом є, що Московське Князівство постало щойно в рямках Золотої Орди, а «Московська нація» в державно-політичному значенні та «Москвітяні» для їх приналежників зродилась була щойно при постанні їх першої власної «Московської Держави» (Московського Государства) наприкінці 15. ст. Це те саме як говорити і писати про Росіянів в часах перед наказним перейменуванням Московської Держави на Російську Імперію, а її приналежників до Росіянів, Москалів (Русскіх) на Великоросів, а Українців (Русинів) на Малоросів, царем Петром I. в рр. 1703-1721, або про Советів з-перед перейменуванням Російської на Советську Імперію в р. 1921.

5. І Українці (диви Шевченко і Франко), і Поляки, і вся Европа називали носіїв і приналежних до Московської Держави однозначно «Москалями», «Мосці і Московіті» в латинській мові. Українці і Поляки продовжували називати Русскіх Москалями аж до першої світової війни. Це аж при помочи золотих рублів, дипломатичних нот і німецьких учених на службі царів петрівського і післяпетрівського часів удалось москалям спонукати чужинців закордоном Російської Імперії перейти до нової многозначної російської назви, а внутрі цієї імперії досягнено це терором аналогічним до примусу під карою називати Жидів Євреями а не Жидами в советському часі. Виходить, що чужинець далеко лекше дає себе переконати про те, що правильне і правдиве а що фальшиве і брехливе, аніж кандидат на українсько-американського вченого історика зі залишками малоросійської віри в частинну правдивість росіяномітичних лжевчень. Бо американський цитований читач мойого так скритикованого еляборату до Президента Айзенгавера зразу перейшов до вживання однозначного терміну «Маскувайтс», так само німецькі рецензенти моєї згаданої вгорі книжки, ба навіть редакція німецького щоденника в Ню Йорку, що одержала рецензійний примірник цієї книжки, за 127 років свойого існування перший раз в грудні 1955 р. ужила назви «Молотов, дер Аусенміністер дер Московітер». Оскільки більше таких метаформоз було б на американському терені, як би ця моя книжка видана була і поширена в анг. мові. А розводнювання підметної назви Русини наших предків із часів Руси так, щоб вона могла відноситися і до Білорусів і до Русскіх в прикметниковій формі — це нічо інше як лиття води на млин росіяномітичних лжевчень з утотожнюванням їх всіх трьох під спільною назвою «Росіяни».

Накінець декілька заввваг щодо мойого еляборату до Президента ЗДА: Для критика у «Відповіді» не має ніякого значення враження, що його мав цитований директор «Конґресу Свободи» Лєфевр із його лектури, який найшов там «золотий поклад цінних інформацій, що помагають розвіяти мряковину іґнорації, яка обвіяла советську загадку», та що деяка трудність в читанні того сконденсованого листа, оплатилася «богатим жнивом мало знаних фактів і уточненим з'ясуванням Московського месіянізму». В його критиці заперечується «колоніяльність Русскіх» отже потурається тотожности тих Русскіх із Русинами Туранське, отже фіноугрійське і монгольське походження теперішніх Русскіх-Москалів заперечується ним, хоч визнано це самими московськими історикамн і є кредом цілого так зв. евразійського руху опертого на тради-

ПОВСТАННЯ В КІНҐІРІ

В березні ц. р. увагу української громади в цілому світі звернуло проголошення СФУЖО, членом якого в ЗДА є Український Золотий Хрест і СУА, під назвою «В гордій жалобі» на вістку про 500 українських жінок, що згинули під советськими танками підчас страйку в'язнів на Сибірі, яка глибоко схвилювала все українське громадянство. Нелюдська жорстокість того вчинку сповняє нас жахом. У гекатомбах жертв, що їх поніс український народ, вписалась ще одна сторінка невимовних терпінь. Але водночас серця наші сповнені гордістю за цей спротив. В обличчі найбільшої небезпеки українські жінки вийшли об'єднано, щоб захистити своїх друзів. Вони згинули, але вістка про їх вчинок пробила залізну заслону, щоб сповістити вільний світ про готовість і силу української жінки. СФУЖО закликала українську громаду вшанувати цей порив українських жінок у совєтському концтаборі та згадати їх у молитовному здвизі. День 18. березня ц. р. проголошено днем жалоби для вшанування пам'яти трагічно загиблих 500 українських жінок. І відділи УЗХ по цілій Америці взяли участь у таких відзначеннях.

Вістку про небуденний героїзм українських жінок приніс через залізну заслону учасник подій — мадярський лікар д-р Федор Варконі. Його свідчення, зложені перед американською владою, щойно недавно попалися в руки українських журналістів і політичних діячів.

Перед нами фотостат цих свідчень. На 8-ми сторінках неграмотною російською мовою д-ра Варконі описує події, що мали місце в Кінґірі між 16 травня і 26 червня 1954 р. Повних 4 днів тривало повстання в'язнів у цьому таборі, в місцевості, що її не знайти на жадній советській мапі.

Дня 16 травня 1953 р., пише д-р Варконі, на рік скорше від великого повстання в Кінґірі, на колону робітників, що верталася з праці до табору, впали несподівані стріли з боку охорони. В'язнів обстрілянo без жадної причини. На другий день 17 травня в'язні Кінґіру відмовилися піти до праці, вимагаючи від адміністрації покарання солдатів, які своєю стріляниною вбили 4 і ранили 10 таборовиків.

Страйк цей не був добре зорганізований і тому після 2 днів був зліквідований. Тоді арештовано 300 в'язнів, яких адміністрація підозрівала, що вони були організаторами страйку.

В липні 1953 р. в жіночому таборі охорона вбила жінку, що нібито підійшла за близько до забороненої зони. І тоді таборовики Кінґіру застрайкували, але й цей страйк був зліквідований адміністрацією.

В січні 1954 р. охорона знову вбила одного в'язня, і солдати затягнули його тіло на заборонену зону, бажаючи показати, що його вбито підчас спроби втечі. Табори в Кінґірі знову відповіли страйком, який здавлено силою, бо адміністрація впровадила військо МВД до таборів, яке арештувало значну кількість в'язнів, головно українців.

В квітні 1954 р. до Кінґіру прибув новий етап в'язнів, головно так званих битовиків, тобто неполітичних. Новоприбулі порозумілися з в'язнями Кінґіру вночі 16. травня кинулися розбирати загороди між окремими таборами. Рівночасно в'язні напали на таборову тюрму й звільнили 300 в'язнів. Між окремими таборами встановилася вільна комунікація. 4500 мужчин і 3500 жінок кінґірського табору творили тепер одно ціле. Серед звільнених з тюрми в'язнів був теж колишній полковник совєтської армії Кузнецов.

17 травня 1954 р. вранці війська МВД напали на табір й вбили 76 в'язнів. П'яні солдати вдерлися до жіночого табору і на команду «ура» кинулися з баґнетами на безборонних жінок. Цього вже було забагато в'язням і цієї ж ночі вибрано страйковий комітет з представників усіх національностей, за-

---

ціях і спадкоємстві по Джінґіс-Хані і Тамерляні. Закидається мені мнима шкідливість твердження про те, «що по першій світовій війні Українці знова стали ґерманофілами», але ескамотовано подання причин для того, поданої в попередньому цілому відступі, а саме після того, коли генеральний штаб поверсайської німецької Вермахти у висліді дослідів про причини прогри мимо побід на фронтах у першій світовій війні зробив висновок на майбутнє, що на випадок поновного збройного конфлікту на Сході, німецька армія мала би лиш тоді вигляди на успіх, як би весь укранський народ співпрацював і співвоював з Німцями, а це можливе тільки тоді, як загарантувати йому реалізацію його визвольних і самостійницьких бажань і стремлінь перед, в часі і після війни. А хиба це не є арґументом проти непередрішенства офіціяльної політики у Вашингтоні, яка є так дуже шкідливою для нас Укранців а корисною виключно для Москви, а критик якраз радить «нав'язувати до державних інтересів ЗДА» до яких належить теж політика «непередрішенства». Все що сказане про моє відношення до Гітлера в поборюванні його божевільної політики на Сході не має служити самореклямі але заради аналогії до істотно тако ж політики ЗДА супроти Сходу Европи як варування перед аналогічними наслідками.

ступлених у таборі, а на голову цього комітету обрано полковника Кузнецова. Страйковий комітет запровадив у таборі міцну дисципліну і звернувся до адміністрації з вимогою, щоб 1. негайно викликати представника Центрального Комітету з Москви, 2. покарати начальника оперативної групи МВД ст. лейт. Бєляєва й офіцерів та рядових МВД за участь у масових убивствах вночі з 16 на 17 травня, 3. повернути до табору вбитих та ранених в'язнів, 4. створити лікарську комісію для лікування ранених. Доки ці вимоги не будуть виконані адміністрацією, таборовики Кінґіру на працю виходити не будуть. Вимоги ці, в імені страйкового комітету, підписав полк. Кузнецов.

Відповідь на ці вимоги прийшла за два дні. З Москви до Кінґіру прибули ген. Бичков, заст. начальника гол. управління таборами та ген. Долгик, заст. генерального прокурора. Вони скликали мітинґ в'язнів, прийняли їхні вимоги, сформульовані тепер у 16 точках під умовою, що в'язні повернуться до праці. Наступного дня тільки ослуговий персонал залишився в таборі, бо в'язні пішли до праці. Коли в'язнів у таборі не було, до табору прийшла охорона й почала будувати знищені загороди. На стінах загород повішено написи на дошках: «Не підходити, стріляю». Було ясно, що генерали зламали своє слово. Коли в'язні повернулися з праці, їх ще перед таборовою брамою попереджено, що коли вони підійшли б до загород, на них будуть стріляти з кулеметних вишок без попередження. Встановляючи знову загороди, адміністрація думала, що вона унеможливить порозуміння між в'язнями різних таборів.

Проте, не минуло ще й години, коли з жіночого табору почулася бойова пісня українок: «Ряди за рядами йдуть партизани...» З усіх сторін, не зважаючи на безперервний вогонь кулеметів із веж, українці кинулися на загороди й розібрали їх. Комунікація між окремими таборами була відновлена.

Це була страшна картина, пише д р Варконі. Ракети освічували територію таборів, а з кулеметних веж без перерви продовжувалися кулеметні черги. Війська МВД кинулися на табори і почалася розправа з в'язнями. Тим разом в'язні боронилися, чим хто міг. Комітет звернувся до адміністрації з вимогою, щоб військо МВД негайно покинуло табори. І справді, натрапивши на очайдушну оборону, вранці 20 травня військо покинуло табори, забираючи з собою своїх убитих і ранених. В'язні втратили цієї ночі понад 100 вбитих мужчин і жінок.

Цього ж дня почалися між ген. Бичковим і страйковим комітетом переговори, що тривали повних 40 днів. У цей час табори цілком у руках повстанців. Таборові гучномовці подавали розпорядження страйкового комітету, українки приготовляли тисячі листівок, пускаючи їх у виді орлів у повітря, робили ручні гранати з пляшок і підривних матеріялів, лікували ранених. Мужчини робили зброю з віконних грат і ждали наказів від Кузнецова. Від 18 червня діяла короткохвильна радіостанція, яку в'язні змайстрували з медичних та електричних апаратів. Передачі цієї радіостанції бул [illegible] ма Ата і в Караганді.

Проте під табір стягалися великі частини військ МВД з різних місць. Літаки безперервно літали понад табором. Всюди день і ніч стояли варти таборовиків, а жінки й мужчини робили службу по черзі.

Дня 24 червня ген. Бичков дав ультимат: піддатися й вийти з таборів. Відповідь в'язнів була: ані кроку. Наперед хай приїде представник з ЦК.

В ночі з дня 25 на 26 червня несподівано танки увірвалися в табір. Це було 7 танків типу Т-34. За танками наступало 1600 бійців піхоти МВД узброєної автоматами, рушницями, кулеметами. Почався нерівний бій з в'язнями, що оборонялися пляшками, камінням, цеглами. Оце на товпу в'язнів женуться танки й щораз ближче наближаються до неї. І тоді у вишитих сорочках одягнені українки взялись за руки і з піднятими головами пішли проти танків.

Всі думали, пише д-р Варконі, що танки затримаються перед жінками. Але танки прискорили хід і пройшли через сотні, сотні жінок. Солдати кинулися на в'язнів, і бій тривав від 3 години ранку до 9 години дня.

Зловлених живцем в'язнів почали сортувати й негайно відводити до відправи на залізничну станцію. Того ж дня 1600 в'язнів перевезено до концтаборів в Колимі. Понад 500 жінок і мужчин згинули тієї ночі, а сліди їхньої крови видно було ще на землі декілька місяців. Жінкам, які погодилися вернутися до праці, дозволили вернутися до жіночого табору, але 600 українок відмовилися це зробити і їх вивезено теж до Колими. Кузнецова і членів страйкового комітету арештовано.

Проте — закінчує свою небуденну розповідь д-р Варконі — життя в таборі після тих подій стало кращим. Вимоги в'язнів, передані ген. Бичкову, прийнято. Можна сказати, пише д-р Варконі, що густо полита кров в'язнів зліквідувала терор МВД, режим у таборі став набагато легший. І тому пам'ять впавших в Кінґірському таборі завжди світитиме в серцях в'язнів Кінґіру.

А ми гадаємо, що світитиме теж у серцях кожнього українця та в серцях вільних людей по всьому світі.

з життя в ОДВУ

Володимир Різник

ЧОМУ?...

Якраз тепер, не мін наш заслужений і довголітній Голова п. проф. О. Грановський найти дещо вільного часу на поїздку до Канади, бо викінчує свої праці перед відходом на емеритуру, а тому Центральна Управа ОДВУ вислала мене на 18-ту Крайову Конференцію УНО в Канаді зложити привіт і побажання нашій, найближчій по ідеї й віддалі, братній організації УНО. Мав я нагоду в цей самий час приглядасяти їхній праці, методам та порівнювати організаційне темпо й досягнення з нашими. Легше це мені можна було зробити, бо знав Канаду не лише з преси й уст канадійців, але переїхав її від сходу на захід ще в рр. 1934-35, коли їздив там із фільмою. Очевидно тепер із приємністю мав можливість стрінути багатьох старих друзів і відновити знакомство.

Правда, що мої знакомі друзі, змінилися, часами не до пізнання, постарілися, побільшили свої родини, але остала в них незміненою глибока віра в світлу будучність їхньої організації та гордість із їхніх досягнень. Гордість із того факту, що вони до другої світової війни пасли задніх у порівнанні до ОДВУ то тепер без сумніву випередили нас і полишили нас далеко поза собою. А не легко їм приходилося в початках вибитися на провідне місце й за нього вони мусіли зводити затяжні бої з місцевими старшими, сильними й впливовими організаціями. Але їх ідеалізм, їхня безмежна віра в ідею, їхній брак страху перед працею й відповідальністю, їхня посвята й віра у власні сили були так сильні, що перемогли перші перешкоди й допомогли їм розростися організаційно й господарчо, а тепер вони таки на першому місці між суспільно-громадськими організаціями Канади.

Був я гордим із того, що наша братня організація в Канаді так сильна, впливова й сцілена та може з так значною допомогою приходити українському визвольному Рухові. І гордим був я також з того факту, що по 22 роках їхнє завзяття, їхня ідейність і віра не охолонули.

Але рівночасно чогось неприємно мені було, що ОДВУ, яке мало ще кращі основи, ще кращий старт, так остала позаду. Чому воно так?... Чому в нас має бути інакше?... Чому в нас не видно того запалу й праці?.. Чому в нас не видно тих численних передовиків із нової еміграції, ні наших давніх активістів?... А праці так багато, ціль і мета та сама, а охочих рук так мало...

Даремно думками шукав за причинами й відповідями й не найшов їх ні першої ночі в Торонті, ні наступних, ні на жаль до сьогодні. . .

Не можу й не хочу замовчувати й неприємного випадку, що мені там трапився. Неприємного не тому, що може мене особисто вразив, а неприємного тому, що мені таки соромно було за нас усіх, за наших друзів у ЗДА, за наші так малі успіхи, за нашу так мізерну фінансову допомогу визвольному Рухові. А може найбільше неприємного тому, що я ніяк не міг найти путньої оборони й оправдання.

Перед розпочаттям бенкету мав нагоду запізнаватися з новими друзями, витатися й перекинутися думками з старими знакомими й т. д. І так до мене підійшов один із передовиків Торонта й питає: ну, що ж там у Вас виробляється?... Бійтеся Бога, що ж Вам сталося? Що за причина?

Заскочений таким питанням не можу зразу вгадати про що йде. Починаю оборонятися, що в нас не так дуже зле, як на зовні воно може виглядати, бо ми чомусь не вміємо, чи за ліниві чи скромні, писати про свою працю й свої успіхи, хоч не можна заперечити, що відчувається брак людей до праці від чолових до низових наших клітин та що ті, що тепер працюють надто перевантажені й тому нема чого дивуватися, що можуть бути недотягнення тут і там. Але на загал наша організація в ЗДА робить сталий, хоч можливо за повільний, поступ уперед.

Може й воно так, відповідає мій співрозмовець, але на милість Бога, якже ж можна пояснити те, що Ваш терен такі мізерні суми гроша збирає на одноцентовий фонд? на визвольну боротьбу? Як пояснити, що наше одно місто в Канаді, наприклад Торонто, зібрало й переслало до Парижу більше грошей на допомогу Націоналістичному Видавництву, чим ціле ЗДА?

Тут почав я оборонятися... ОДВУ пережило тяжку кризу в війні через інвестиґації, а в слід за тим масова втеча недавніх союзників, поплентачів і опортуністів. ОДВУ до другої війни дбало виключно про допомогу визвольним змаганням на Рідних Землях і ми занедбали себе підбудувати. ОДВУ через різні причини по другій світовій війні не стало зразу активним, а через це ми втратили притягаючу

силу для мас, що пішла за більш рухливими й крикливими новими організаціями. Нова еміграція прийшла до нас дещо пізно й замість повністю включитися в працю ОДВУ почала докінчувати таборову політику й таборові персональні свари. А ще що найгірше, що так велике число наших передовиків, яких усі знали з ідейності й праці на Рідних Землях і на еміграції, тут не лише не світять приміром, але вплинули деморалізуюче на ті малі горстки одвістів, що перетривали все й видержали на постах.

Вислухав мене спокійно мій співрозмовець і не старався опрокидати моїх оправдань, але по хвилі надуми нагло ставить мені пропозицію: постарайтеся про працю для наших передовиків по більших осередках ЗДА, а побачите, що вони там зможуть зробити!

Тут уже мені стало соромно. Вдійсності соромно, що ОДВУ, яке до війни ішло на самому переді й тягло цілу еміграцію за собою, ОДВУ, яке несло львину частину фінансової допомоги визвольному Рухові, мало б тепер позичати в нашої братньої організації в Канаді ідейних працівників, щоб зрушити наш терен до посиленої праці й жертвенности. П'ять членів УНО мали б зробити те, що в нас не можуть зробити сотки передовиків?

Думав і думав над тим питанням, але відповіді не найшов. Не міг дати й жодної відповіді однодумцеві з Канади, якому так багато залежало на тому, щоб наша організація йшла рамя об рамя, рівним кроком із ними до спільної Мети.

Подумайте ж і Ви друзі над тою проблемою. Запитайте й своїх колег, що тепер вилігуються в американському добробуті й ні мізинним пальчиком не допомагають визвольній боротьбі українського народу. А коли добре подумаємо, коли збудимо приспану совість свою то може за рік, чи два, не буде сором паленіти лиця нашому делеґатові, куди б він не поїхав?!...

З ДІЯЛЬНОСТИ 24-ГО ВІДДІЛУ ОДВУ В ДІТРОЙТІ

Цього року в час Свята Праці відбудуться в місті Дітройт з'їзди ОДВУ і МУН, як також ювілейний з'їзд Українського Золотого Хреста. Щоб запізнати наше членство з господарями тих з'їздів уважаємо за хосенне помістити їхню статтю з минулої праці відділу ОДВУ ім. Біласа й Данилишина, яка була приготована для Альманаху ОДВУ.

В часі заснування 24-го відділу ОДВУ в Дітройті діяв вже тоді для Дітройту-Схід і для міста Гемтремк 4-ий відділ ОДВУ, який і нині працює під патронатом сл. п. сотника Юліяна Головінського. В Дітройті-Захід жило тоді багато українців, які були прихильниками ОДВУ, знали про ту організацію, однак до 1933 року не прийшла щаслива хвиля, яка б помогла заложити відділ ОДВУ. Знали про це члени 4-го Відділу на Сході, які запрошували прихильників зі Заходу на їх сходини чи якінебудь імпрези. Вкінці прийшов час для Дітройту-Захід. Помічну руку подав Схід. Про перші кроки заложення 24-го Відділу ОДВУ так розказує член основник і один з найбільше діяльних його членів аж до нині п. Степан Левкут.

«Було це зимою року 1933. Я з моєю дружиною мешкав тоді у панства Петриків, при вул. Мартін. Одного вечера приїхали до нас з Дітройту-Схід пп. Курочка Онуфрій, Заблоцький Іван і Горин Микола, всі діяльні члени ОДВУ. Цілий вечір провели ми на обговоренню пляну праці, яку треба б зробити, щоб заложити Відділ ОДВУ на заході. Той вечір, завдяки нашим гостям, був тою щасливою подією, від якої фактично можна числити життя 24. від. ОДВУ. Багато діяльних українців належало в тому часі до українсько-православної церкви при вул. Сікат, де парохом був о. Євген Королишин. Отець парох провадив церковний хор, в якому співали багато пізніших членів ОДВУ і Українського Золотого Хреста. Кілька днів по нашій нараді ми йшли на пробу хору з тою думкою, що того вечера обговоримо з іншими справу ОДВУ а може і заложимо відділ. Ми порадились в тій справі з о. Королишином, який дуже хвалив організацію ОДВУ і радив нам ще того вечера пробувати заложити відділ, а він буде на наших нарадах і поможе нам. По скінченні проби хору п. Теодор Петрик, попросив присутних задержатись в залі, почім забрав слово і представив потребу заложення відділу ОДВУ в Дітройті-Захід. Присутні забирали голос і по дискусії погодились одобрити пропозицію Теодора Петрика. І так взяв початок і почав існувати того вечера 24-ий відділ Організації Державного Відродження України».

День 20 лютого 1933 був днем Основуючих Зборів відділу і як видно з протоколу, списаного того дня рукою бл. п. Теодора Петрика, до відділу вписалося того вечера 12 членів, членів основателів. Ось імена тих селянських дітей зі Старого Краю,

бл. п. Теодор Петрик, основник і перший голова Відділу ОДВУ ч. 24 в Дітройті, Міш.

людей майже всіх з нищою освітою, робітників тяжкої фізичної праці в Новому Світі, людей на перше око звичайних, але людей зі щирим українським серцем, які носили в їх серцях велику любов до України, які були готові все зробити, щоб допомогти Рідному Краєві — Україні стати вільним. Деякі з них вже небіщики, деякі зі згляду на старість відсунулись від активного життя, деякі перейшли до інших організацій а деякі і до нині є дуже активними членами організації. Деякі з них належали до Української Військової Організації н українських землях. Хай нище вичислені імена стануть дороговказом для нашого молодого покоління; Теодор Петрик, Володимир Дідик, Степан Левкут, Кіндрат Михальчук, Амброзій Пшеничний, Михайло Совяк, Григорій Маланяк, Іван Маланяк, Володимир Петрик, Андрій Повшок, Стах Наконечний і Іван Наконечний. На тих зборах вибрано першу управу відділу в складі: Теодор Петрик — голова, Андрій Повшок — заступник голови, Володимир Дідик — рекорд. секретар, Михайло Совяк — фінансовий секретар і Степан Левкут — скарбник. Треба підчеркнути, що між членами основателями були також вже тут роджені українці, а то Володимир Петрик, син першого голови відділу Теодора Петрика і інженер Михайло Совяк, перший фінансовий секретар відділу і тепер визначний промисловець в Дітройті. Інженер Михайло Совяк ще молодим хлопцем мав дуже гарний голос, співав в українських хорах і брав довгі літа активну участь в українських організаціях і ще нині, коли йому на це час позволяє, бачимо його на різних українських імпрезах.

Основуючі Збори доручили Теодорови Петрикови віднестися до Центральної Управи ОДВУ в Ню Йорку і просити прислати відділові інформації, інструкції і статут. Дня 15. березня 1933 року надійшла від ЦУ ОДВУ відповідь в якій ЦУ щиро витає нових рядовиків в Організації Українських Націоналістів, принимає новозаснований Відділ до родини ОДВУ, призначає для відділу число 24 і бажає йому якнайкращого розвою і багато успіхів в праці. Члени одержали членські виказки.

Рік 1933 був дальшим роком безробіття і глибокої депресії, тому і праця відділу не могла позначитись великими успіхами. В тягу року приступали нові члени і при кінці 1933 року було вже всіх 26. Того року відділ влаштував: Свято Стрільця, Листопадове Свято і Свято Героїв. За ініціятивою і великим вкладом праці відділу і при співпраці всіх національних організацій міста Дітройту і околиці влаштовано в Дітройті велику маніфестацію і похід проти штучного голоду в Україні. Був це великий осяг українців в Дітройті, бо в поході взяло участь понад 5 тисяч осіб.

В тім році при Відділі зорганізовано відділ МУН, котрий мав при кінці року 30 членів. Влаштовувано відчити, на яких бував також організатор ОДВУ п. Теодор Свистун. Він читав також лекції.

Про цей рік праці перший голова Т. Петрик так пише в протоколі: «Початки були трудні тому, що організація була мало знана в нашій місцевости і мало зрозуміла для загалу а ще до того страшно відбивалося на членах безробіття, через що відділ не міг повести роботи як слід». Сходини всіх членів відбувались кожного місяця.

Перші звичайні загальні збори відділу відбулись дня 17. грудня 1933 року, на яких вибрано Управу Відділу в такому складі; В. Дідик — голова, Володимир Сковрон — містоголова, Т. Петрик рекорд. секретар, Іван Наконечний — фін. секретар, С. Левкут — скарбник. Контрольори: А. Котович, М. Присташ і Г. Маланюк. Організатор МУН Михайло Совяк. На Зборах принято кількох нових членів і присвячено багато уваги справі Вістника ОДВУ. Справа Вістника була порушувана на всіх місячних сходинах і на сходинах 4 лютого 1934 вибрано спеціяльних адміністраторів, які стало мали б заниматись справою Вістника. Вже в перших місяцях того року число членів зросло до 37. На місячних сходинах дня 1. квітня ухвалено, що відділ буде носити імена Біласа і Данилишина. Управа відділу старались знайти власну домівку. В тім році принято до відділу також кілька жінок а то: Анну Левкут, Ан-

Хор українсько - православьної церкви при вул. Сікат із о. Євгеном Королошиним, з членів котрого постав Відділ ОДВУ в Дітройті.

ну Михальчук, Мальвіну Стружовську, Катерину Ярмій, Теклю Воронюк, Анастазію Дідик і Марію Пилипчак. Діяльність Відділу в тому році пожвавилась, а членів було вже при кінці року 58. Відділ мав такі підприємства: дня 11 березня відіграв Відділ власними силами представлення; «Білас і Данилишин, а режесером був Андрій Маланин. Дня 2 червня 1934 завитали до Відділу гості з Віндзору — Канада, а то д-р Іван Ґуляй і п. Павло Дуда. Перший з них виголосив того дня для членів відчит про Організацію Українських Націоналістів.

Дня 6. липня того року відвідали Відділ п. Григорій Герман, голова ЦУ ОДВУ, і Омелян Сеник-Грибівський, представник і делеґат ОУН. Того самого дня О. Грибівський говорив про справи Організації Українських Націоналістів, а дня 7 липня голова ЦУ ОДВУ говорив про справи організаційні. Оба відчити були для членів дуже корисні, а друг Грибівський роздав при кінці свойого реферату пушки на збирання фондів на боєву акцію. Відділ урядив в цьому році два пікніки, дня 15. липня і 2. вересня. Управа відділу хотіла придбати більше грошей на народні цілі і взяла зі складу нового автомобіля, зробила льоси і задумала розіграти його. Однак продано було дуже мало льосів і була загроза, що Управа зглядно трьох членів, які дали поруку купцеві, мали б за авто з власних фондів заплатити, а льосування не можна було вже відкликати. Щасливий льос витягнув п. Павло Дуда з Віндсору, бувший Український Січовий Стрілець, який приїхав по першій світовій війні до Канади. Він бачив, що чекає управу, якщо він скористає зі свойого права і забере авто. П. Дуда сказав коротку промову, що він недавно тому виставляв своє життя для української справи, то він легко зречеться виграного авта в користь відділу. «То не є жадна жертва — говорив п. Дуда — в порівнанні з кров'ю, муками на шибениці і на Соловках, польських концентраційних таборах, де мучаться українці». В той спосіб була розв'язана справа нещасливого авта. Члени відділу зрозуміли, що за таку великодушність треба чимось віддячитись і зараз доложили до того, що мали за льоси і передали сто дол. на закупно Українського Народного Дому у Віндзорі, Канада. Автомобіль був звернений купцеві.

Дня 4 листопада влаштовано листопадову академію, на якій головними промовцями були Остап Лисий і Павло Дуда, оба з Віндзору. З того свята вислано дол. 60. на потреби Рідного Краю.

Омелян Сеник-Грибівський щераз того року прибув до відділу, дав знова для членів і гостей лекцію. Тоді також були відчинені пушки, в які збирано жертви на боєвий фонд. Пушки дали суму 45 дол. і таки зараз на ту саму ціль деклярували по дол. 25: І. Батрин, В. Буґера, В. Сковрон, В. Дідик, С. Левкут і М. Воронюк, по дол. 10: Ілія Семеґен і Т. Петрик. В тому році дуже гарно працював Комітет Боєвого Фонду в особах І. Батрина і В. Буґери. Відділ вислав того року тільки на потреби Рідного Краю 295.90 долярів. Направду мусимо нині дуже подивляти велику жертвенність тої горстки

вірних націоналістів.

Рік 1935 позначився в життю відділу великою працьовитістю. Управа з малими змінами остала та сама, що була в попередньому році. В січні на Різдвяні свята пішли члени двома групами колядувати. Коляда була віддана на боєвий Фонд. Дня 12. березня відіграв відділ з великим успіхом штуку п. з. «Дала дівчину хустину». Дня 11 травня влаштував відділ Бенкет, на якому було багато членів і запрошених гостей. Д-р А. Кібзей мав перед бенкетом доклад, а тостмайстром був адвокат І. Панчук. В тому часі відділ зробив до міської управи протест проти переіменування вулиці «Джонкшен» на вул. імени Пілсудського, чого хотіли місцеві поляки. Та вулиця і до нині носить назву «Джонкшен». Протест в імени відділу робив п. Іван Панчук. В тому році влаштовано поминальну академію в честь проф. Михайла Грушевського. Відділ в цілости взяв участь на святі відкриття погруддя Тараса Г. Шевченка в мійському музею при вул. Вудвард і при цій нагоді роздано летючки в цілі обзнакомлення нашого населення з цілями нашої організації і заохотою вступати в члени. В тому році закуплено для відділу машину до писання, яка і до нині працює для відділу. Відділ одержав того року чартер. Уряджено дня 23 червня зі Союзом Українок, відділ 16, великий пікнік, а в серпні з ініціятиви відділу при співпраці всіх національних організацій відбувся другий пікнік, з якого весь прихід вислано на Українських Інвалідів до Львова. В тому році перший раз позначилася близька співпраця з 4-тим відділом ОДВУ і дня 15 грудня влаштовано разом Свято Героїв. В 1935 перший раз був висланий делегат Відділу на краєвий Конґрес організації до Ню Йорку. Відділ був дуже діяльний при будові Народнього Дому в Дітройті, якого будова того року була проваджена.

В Клівленді посвячувано того року перший український літак. Делеґат Відділу дав на ту ціль від Відділу 10 долярів. Того року заложено Центральний Комітет помочі Українському Інвалідови, відділ був заступлений делегатами і делеґат був обраний до Контрольної Комісії. Дня 28. вересня відділ відвідав п. Д. Білецький командант Чорноморської Січі та дав реферат на тему; «Як помогти визвольним змаганням України».

(дальше буде)

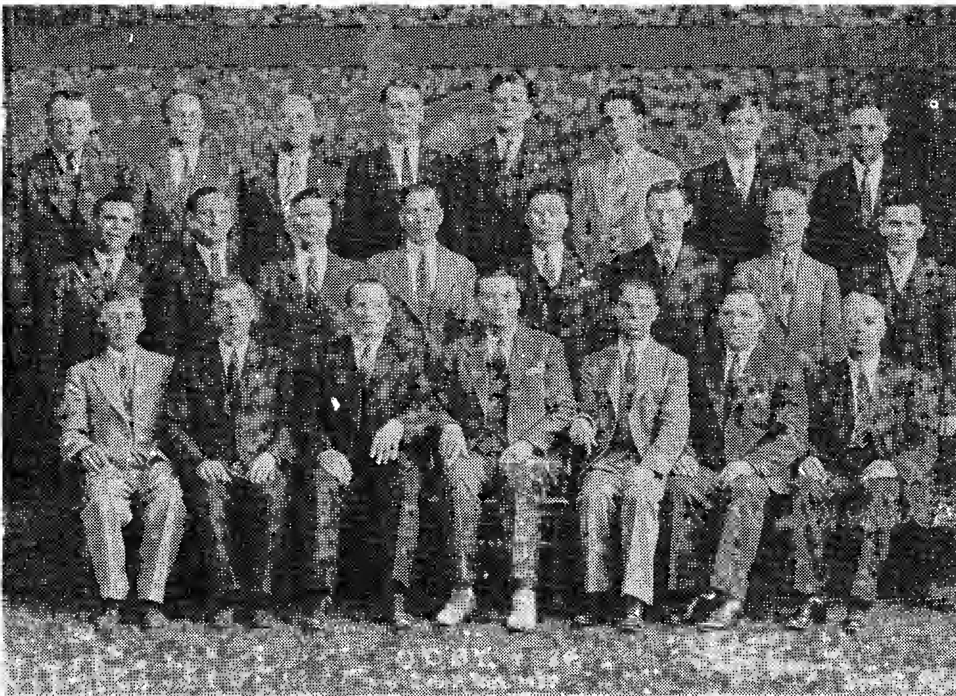

Члени Відділу ОДВУ ч. 24 в Дітройті в р. 1937.

КОЛЯДА ОДВУ

Подаємо згідно з нашими заподаннями виказ жертводавців цьогорічної Коляди переведеної поодинокими Відділами на підставі збіркових лист, повернених нам до дня 1. квітня ц. р., як слідує:

1-ий Відділ ОДВУ в Асторії, Л. Ай.

Збіркова листа ч. 96. Зложили по $ 5: Я. Гайвас, д-р В. Михайлів, Б. Різник, О. Чупіль, Катря Мигаль.

2-гий Відділ ОДВУ в Шікаго, Ілл.

Збіркові листи ч. 1 і 2. Зложили по дол. 10: інж. С. Куропась, М. Ткачук, д-р В. Стефурак, по дол. 5: Фесенко, ім'я нечитке, Фурчак, С. Шумський, Бережан, А. Іванів, Дзюбинський, інж. Ю. Дачишин, В. Нагірняк, Т. Носієвич, д-р А. Гаєцький, інж. Ю. Артюшенко, Чайковський, П. Якимишин, ім'я нечитке, по дол. 3: В. Попадюк, М. Панасюк, І. Стебельський, по дол. 2: Левицький.

7-ий Відділ ОДВУ в Ню Бронсвік, Н. Дж.

Збіркові листи ч. 15 і 16. Зложили по дол. 5: І. Попель, М. Попіль, А. Галелюк, С. Бобдо, І. Галелюк, по дол. 3: М. Теслевич, Б. Котис, по дол. 2: В. Серна, Й. Ярема, С. Оля, М. Головацький, по дол. 1: М. Ріпак, ім'я нечитке, Д. Кучевський, ім'я нечитне, І. Ошуст, Сальомада, Боднарчук, ім'я нечитке, М. Гатала, П. Проців, В. Ротич, ім'я нечитке. Збірщик п. І. Попіль.

9-тий Відділ ОДВУ в Сиракюзах, Н. Й.

Збіркові листи ч. 21, 22, 23 і 24. Зложили по дол. 10: С. Пилипишин та Г. Туркевич, по дол. 5: Український Народній Дім, о. В. Середович, Фрацян, А. Яворський, Комарницька, М. Намісняк, П. Ковальський, М. Тимків, В. Петрів, Б. Прибило, М. Каній, М. Граб, Л. Чумак, В. Смага, К. і Й. Граб, Анастазів, М. Ковбаснюк, М. Середович, В. Ревюк, А. Гірняк, І. Рись, по дол. 4: Тарнавський, І. Лесюк, А. Костів, по дол. 3: І. Пігуляк, І. Січак, Щурик, І. Каменюк, М. Каменюк, д-р М. Семчишин, І. Зельський, Бунецька, М. Бачинський, М. Клюсик, Я. Величко, по дол. 2: Корняк, І. Подюк, Голдич, І. Слонський, І. Миколаєвич, Чубай, М. Снігур, О. Граб, Александрович, О. Грипа, Гриник, Д. Шурик, І. Луцишин, К. Бурак, Когут, М. Павлів, Петричка, Возняк, М. Лучин, Хомищак, С. Грицик, Зарічний, Бриндзя, Піколецький, Д. Оринич, Залеська, І. Луцак, І. Лущак, А. Танасишин, Т. Лоґуш, В. Осухівський, по дол. 1: С. Луцак, І. Кіянка, П. Луцишин, М. Гавур, М. Болзовський, Жовніренко, М. Кіщак, Каній, Майкович, Когут, М. Іванюк, І. Ліщук, Наконечна, Паюк, М. Проскуренко, Гермак, Кравс, Е. Совірко, Дрезвик, М. Вроблевський, д-р Свістель, О. Шмокалюк, К. Бузько, М. Клюсик, по дол. 0.50: Н. Н. та М. Клюсик дол. 3.

20-ий Відділ ОДВУ в Рачестер, Н. Й.

Збіркові листи від ч.43 — 50 включно. Зложили по дол. 10: Р. Шереліс, по дол. 8: д-р Т. Артемович, по дол. 5: М. Дворський, П. Гарріс, В. Ковальчук, К. Маньківський, О. Гошовський, Ст. Кричук, М. Лялька, М. Зарецький, В. Зелез, М. Бараняк, А. Ф. Хмеляк, І. Бойчук, О. Баран, М. Гриців, І. Лехновський, Д. Кубарич, В. Баран, В. Черневич, Українсько-Американський Клюб, А. Повх, В. Попович, П. Шимін, В. Цюга, Зап. Січ УНС ч. 367, по дол. 4: В. Ґузеляк, А. Сорохтей, по дол. 3: д-р Суковаченко, М. Білик, А. Стеців, П. Дзюба, К. Шевчук, І. Харчук, по дол. 2: П. Семків, О. Захарків, М. Хомік, І. Ярославський, П. Фута, І. Тріщук, О. Гринюк, Р. Верґун, С. Гнатюк, Грицеляк, Д. Слупський, В. Вороняк, П. Гранковський, М. Кознарський, П. Гринів, Д. Вирста, В. Гринів, І. Олексин, М. Малинівський, Ю. Веселий, І. Федунишин, В. Пакош, В. Микитюк, А. Задорецький, В. Каліцінський, Г. Губар, І. Павлик, Д. Сіриджук, І. Касіянчук, Г. Іваноньків, М. Агащук, М. Лучанко, д-р Онуфрик, Пастущин, С. Тупісь, В. Колданський, І. Сніженко, Б. Рудий, А. Івасів, П. Лиско, І. Олексик, Р. Костюк, С. Мончук, В. Лаба, П. Сташків, Р. Шактер, Б. Хома, Р. Новак, Т. Ерстенюк, П. Гетьман, М. Перчик, по дол. 1: П. Гінчак, І. Фединич, Мартинець, Н. Червінський, А. Пінковський, В. Британ, М. Спорадик, І. Гринів, С. Павлишин, І. Бандура, Яремчук, Е. Павлик, І. Паснак, В. Бойко, І. Теребушка, М. Мартин, І. Іваненко, В. Заблоцький, М. Рудий, Д. Ерстенюк, М. Прокопович, В. Приймак, К. Смеречинський, Т. Олексин, В. Білоус, І. Крамарчук, В. Матійчин, Ю. Шпак, В. Козловський, В. Коваль, Г. Лилак, В. Гузар, І. Гученко, Б. Ротшилд, К. Лотц, К. Малаховський, О. Пригода, Н. Н., Н. Н., Н. Н., Н. Н., М. Гнатко та І. Заболоцький дол. 2.

Збірщики: Осип Баран, Василь Микитюк, Іван Павлик, А. Івасів, Іван Лехновський, Степан Мончук, Петро Гетьман і Василь Микитюк.

23-тий Відділ ОДВУ в Алентавн, Па.

Збіркові листи ч. 51 — 53. Зложили по дол. 10: д-р Н. Мончук, по дол. 7: Ст. Когут, по дол. 5: о. Павло Василетець, Н. Лукницький, А. Ґелетканич, М. Яросевич, Н. Зінченко, Д. Ґолиць, М. Ґолиць, В. Ґелетканич, А. Маруненко, Р. Вітровий, по дол. 3: І. Когут, П. Зидик, Н. Швець, М. Бойла, по дол. 2: Н. Федорак, О. Лепета, В. Маланчук, П. Марущак, В. Пилюк, В. Романишин, М. Качмар, П. Кривоніс, Н. Духовський, о. А. Мушка, Н. Тищенко, В. Збавдин, В. Фартух, М. Саврук, Левицька, Кметь, Т. Влось, І. Вокрін, Базиляк, С. Перун, А. Проць, О. Проць, О. Федорак, М. Турко, Крупа, І. Зазворський, С. Одищенко, М. Суховенко, М. Сабат, О. Кривосина, І. Павлюк, М. Оциканич, І. Солан, Н. Довбанюк, Ю. Шийка, Г. Фариняк, о. Т. Бариляк, М. Керкуш, І. Козак, В. Огородний, і П. Сохим, по дол. 1.50 , по дол. 1: Д. Бокняк, С. Маркович, П. Радій, В. Чернявський, Г. Облищук, Ю. Цвенкий, М. Дорош, М. Баранчук, В. Довбош, Т. Федак, Г. Пращак, К. Хоміч, М. Курілько, А. Векченко, Колодруб, М. Децьмо, Г. Касан, Н. Сокальський, І. Бручак, М. Бендес, А. Тереfенко, А. Віщак, М. Поняк, Г. Біленький, Д. Робінс, М. Влащак, Е. Вінчосин, М. Падроф, Ю. Мороз, М. Соловій, М. Халупа, М. Гук, Д. Лень, Коваль, І. Вус, І. Югас, А. Демедан, Т. Савицький, М. Боцко, М. Свирида, Іманин, Т. Вісильська, Т. Чубенко, С. Голод, Д. Гулич, М. Олійник, І. Волинкк, Н. Стівень, В. Чекавський, М. Хомик, Н. Смеч, П. Тульба, С. Плюза, О. Неберезний, Н евідомий, Н. Пагланяк, Д. Радович, Т. Родакевич, Бехтель, С. Смерек, А. Чос-М. Гришко, Р. Салеля, М. Юзій, Н. Фартух, Родакевич, тобора, Л. Печений, Т. Жевровий, О. Юрченко, А. Тимофій і О. Гнат.

Збірщики: Григорій Ґолиць і В. Ґелетканич.

24-тий Відділ ОДВУ в Детройт, Міш.

Збркові листи ч. 54, 55, 56, 57. Зложили по дол. 20. Ілярій Семеґен, по дол. 10: Володимир Сковрон, по дол. 5: М. Семеґен, Р. Юшкевич, М. Дякун, С. Левкут, В Волканич, П. Залуга, П. Грицик, Укр. Міш. Ліґа, А. Ониськів, В. Гевко, І. Білоус, П. Котовський, В. Білинський, А. Дутка, А. Наконечна, по дол. 3: М. Яворський, В. і Л. Соя, П. Ласковська, С. Малиновський, Г. Малиновський, І. Онуфрик, К. Михальчук, І. Семеґен, В. Маріяш, Я. Варивода, А. Колодко, П. Мисьонґ, М. Ґломб, І. Кальниченко, Е. Федак, Л. Чучман, по дол. 4: А. Маланин, А. Червак, по дол. 2: І. Вишатицький, Л. Коваль, А. Біличенко, К. Ігнатюк, М. Швед, Д. Дубрідний, по дол. 1: П. Ващук.

M. SHYAM
1916 FORRESTDALE AVE.
CLEVELAND, OHIO

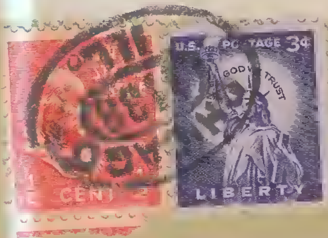

INDEPENDENT UKRAINE
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Return Postage Guaranteed

PRINTED MATTER

APR 27 195